

Odločilna letalska bitka se šele pričakuje

Po ameriških napovedih bo vojna trajala najmanj še leto dni, morda pa tudi štiri leta

London, 27. avg. s. (Reuter). Merodajna osebnost letalskega ministrstva je podala smodni izjavo, v kateri opozarja, da bodo nemški letalski napadi na Anglijo najbrž še pridobili na silovitosti in sicer tako nočni kakor tudi dnevni napadi. Po angleških podatkih koncentrirajo Nemci svoje letalske sile sedaj v velikem številu v severni Franciji ter vzhajajo pilote za nočne polete. Zastopnik letalskega ministrstva je opozoril dalje, da so bili že doseženi letalski napadi nad Anglijo hudi, da pa še niso dosegli onega obsega, ki ga je pričakovati. V dosedanjih napadih so nemška letala napadala v Angliji predvsem letališča, letalske tovarne in sploh vse postojanke, ki so važne za angleško letalstvo. Kakor tudi vse obrambne naprave v Angliji. Napadi so sicer res povzročili nekaj škode na letališčih in hangarjih, imeli pa so manjši učinek, nego so Nemci pričakovali. Možnost invazije Anglije obstoji še vedno, toda najprej morajo Nemci doseči letalsko premoč nad Anglijo. Ni pa videti razloga, zakaj te premoči ne bi mogla še nadalje obdržati Anglija.

New York, 27. avg. s. (Tass). Vojni poročevalci lista "New York Times" komentirajo razvoj letalskih bitk nad Anglijo. Poročila pravijo, da zaključujejo množestveni napadi nemških letal na Anglijo drugo razdobje nemških vojaških operacij proti Angliji in tvorijo morda uvod v še bolj intenzivno vojevanje. Z ogromnimi napadi nemških letal je bil dosežen višek v drugi fazi vojne. Napadi so veljali v glavnem angleškim letalstvom.

"New York Times" poroča dalje, da producirajo po oficijelnih angleških podatkih sedaj angleške letalske tvorilnice same po 1800 letal na mesec, po ameriških informacijah pa so številke angleške letal-

ške produkcije nekoliko nižje in izdela Anglija le 1200 do 1800 letal na mesec. Nemško letalsko produkcijo cenijo v Ameriki na 2000, morda pa celo 3000 letal na mesec, zato pa Anglija lahko nadomesti svojo produkcijo deloma z dobavami iz Zedinjenih držav. Računajo, da bo že v štiri ali petih mesecih lahko Anglija s pomočjo ameriške produkcije prekosila številčno moč nemškega letalstva. Za sedaj je po ameriških informacijah nemško letalstvo številčno še približno dvakrat močnejše kakor angleško. Tako nemški napadi na letališča, luke in tovarne v Angliji kakor tudi angleški napadi na Nemčijo so brez dvoma imeli gotove uspehe, izgube, ki sta jih pri tem utrpeli obe vojujoči se strani, pa nikakor še niso odločilnega pomena, prav tako tudi ne izgube obeh letalskih armad. Glavna bitka med obeh letalstvi, ki bo odločila vojno, še ni prišla.

"New York Times" tudi objavlja mnenje vojaškega strokovnjaka, ki pravi, da govorijo nekateri znaki za to, da so Nemci zaenkrat svoj glavni napad na Anglijo odložili, če pa do 20. septembra ne bo izvršen, bodo operacije zaradi slabega vremena celo otežene. Če se torej napad ne bo pričel že prihodnje dni, bi to pomenilo, da je odločen na prihodnje leto.

"New York Times" izraža tudi mnenje, da so bile dosedanje nemške letalske izgube nad Anglijo neprimerno velike. Angleži računajo za dolgo vojno. Tudi v Ameriki ne izključujejo, da bo trajala vojna še najmanj eno leto, morda pa tudi štiri leta, kakor je svetovna vojna. Angleški računi za dolgo vojno so razvidni že iz dejstva, da naroča Anglija v Zedinjenih državah vojni material celo za l. 1942.

Boji v Afriki

Napad angleškega brodogoja na italijansko luko v Libiji

Kairo, 27. avgusta s. (Reuter). Poveljstvo angleške vojne mornarice v Sredozemlju objavlja, da so v petek ponoči angleške vojne ladje prodrle do italijanske luke Bardija v Libiji, ter so jo obstrlele na kratko razdaljo s težkimi topovi. Istosčasno je druga skupina vojnihih ladij bombardirala oporišče italijanskih hidroplanov v Bombi v Libiji. Uradni komunikacije pravi, da sta oba napada uspeša. V Bardiji so vojne ladje bombardirale koncentracije italijanskega vojskovanja.

Angleško vojno brodogojstvo ni imelo nobenih žrtev.

Letalski napadi v Abesiniji

Kairo, 27. avgusta s. (Reuter). Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja, da so angleška letala napadla letališča v Mogadisciu v italijanski Vzhodni Afriki. Letala so z bombami zadela več zgradb ter so povzročila požare. V Dessiu v Abesiniji so bili napadeni hangarji na letališčih. Tudi tu so letala večkrat direktno pogodila cilj. Vsa angleška letala so se vrnila s teh poletov.

Vojaški posveti v Ottawi

Prvi sestanek ameriško-kanadskega obrambnega sveta

Ottawa, 27. avg. s. (Ass. Press). Včeraj so pod vodstvom newyorškega župana La Guardia dospeli z vlakom v Ottawo ameriški zastopniki v ameriško-kanadski obrambni komisiji. Delegacija je bil prirejen na kolodvoru svečan sprejem, nato se je že po kratkem odmoru pričela prva seja odbora, ki so se je udeležili tudi vsi kanadski zastopniki. Seja je trajala štiri ure.

O vsebini razgovorov niso hoteli člani odbora dati nobenih podatkov. Vodja kanadske delegacije je samo izjavil, da se bodo danes posvetovanja nadaljevala. Vse seje obrambnega odbora bodo tajne.

Ameriški senat za vojaško obveznost

Washington, 27. avg. s. (Ass. Press). Senat je sprejel smodni dodatni predlog k zakonskemu osnutku za uvedbo obvezne vojaške dolžnosti v Zedinjenih državah. Na podlagi senatovega dodatka bodo smele Zedinjene države imeti v mirnem času pod orožjem istočasno največ 900.000 mož. Vojaštvo bo smelo služiti samo na zapadni polobli in v ameriških kolonijah.

Da bi bilo dovolj moke in kruha

Kaj predpisuje pravkar izdana uredba o pšenici in moki

Ljubljana, 27. avgusta. Posamezniki so znali sami zase zadovoljivo rešiti vprašanje preskrbe z moko in drugimi važnimi živili: kupčijo živila, neprestano polnijo svoje shrambe, da so jim postala stanovanja pretesna. Ni se jim treba zanimati za uredbe, ki izhajajo v zadnjem letu tako pososto, da jih niti vsi strokovnjaki več dobro ne poznajo. Toda večina konzumentov vendar živi od rok v usta. Mnogo uradništva je celo zadolžena za račun življenjskih potrebščin, ki so jih že zdavnaj porabili. Nameščenci in delavci si pač ne morejo ustvarjati "železnih rezerv", saj pogosto kupujejo živila za takojšnjo porabo. Zato jim ni vseno, kako bodo v prihodnji zimi in pomladi domača tržišča založena z živili in ne kakšne bodo cene.

Nekatere uredbe se doslej niso izkazale Marsikdo bi niti ne vedel, da so bile izdane, ko bi ne čital pritožb producentov, trgovcev in celo nekaterih konzumentov nad maksimiranjem cen. Tako je n. pr. maks-

mirana cena koruze s posebno uredbo, ki je bila nedavno razveljavljena. Posledica maksimiranja je bila, da koruze ni bilo na prodaj. Kmetije, ki so se imele kaj koruze v zalogi, odnosno žitni trgovci, je niso hoteli prodajati. Sicer je ta ali oni tudi prodal koruzo skrivaj po višjih cenah. Zaradi tega je nastalo v mnogih naših krajih, zlasti v severnih delih Slovenije pomikanje koruzne moke, ker trgovci niso mogli dobiti koruze iz južnih pokrajin države. Razumljivo je, da se je zbudilo med ljudmi nezaujanje do podobnih uredb, ker od njih dosej niso bili še deležni nobenih blagodat. Vendar s tem ni rečeno, da oblasti ne morejo ukreniti nič z raznimi uredbami v zaščito konzumentov. Uspehov ni samo, ko so storili polovični ukrepi. Če so določili najvišjo ceno koruze, bi morali izdati tudi ukrepe o prislilni prodaji zalog. Steherni pridelovalec koruze bi moral prijaviti svoje zaloge koruze in pres-žek korolik bi imel več kakor potrebuje za svoje potrebe, prodati po predpisanih cenah.

Tedaj bi na imela uredba o maksimalnih cenah koruze popoln uspeh.

Podobne predpise vsebuje zdaj pravkar izdana uredba o pšenici in moki. Kakor znano, je bila letos zelo slaba žetev. Po dosedanjih cenah ni bilo pridelane v naši državi niti dovolj pšenice za domačo porabo, na izvoz pa seveda ne smemo misliti. Natančni podatki o pridelavi pšenice še niso zbrani, vendar je zanesljivo, da bo potrebno urediti zelo pametno porabo moke ter preprečiti vsako spekulacijo. Sicer bomo stradali. Koruze bo pridelane precej, vendar mislimo, da je ne bo dovolj. Zlasti, če bodo hoteli z koruzno moko kriti primanjkljaj pšenice. Zato je trgovski minister izjavil, da bomo uvozili precej koruze, najbrž okrog 10.000 vagonov. Morda bo treba celo uvoziti pšenice, kar se bo pokazalo šele, ko bodo popisane vse zaloge.

Po uredbi o pšenici in moki, izdani z namenom, da bi bilo prebivalstvo in vojaštvo dovolj preskrbljeno z moko in kruhom, je predpisan prislilni odkup presežkov pšenice. To se pravi pridelovalci bodo morali prodati vso pšenico, kolikor je ne bodo potrebovali zase. Pridelovalec pa ne bo mogel odločiti sam, koliko pšenice potrebuje za porabo pšenice ali moke v lastnih gospodarnstvih, je predpisano na vsakega člena gospodarstva po 300 kg pšenice, odnosno 240 kg moke, a razen tega še ostane pridelovalcu potrebna količina pšenice za seme.

Pšenico bodo kupovali od pridelovalcev na zahtevo in račun Privilegirane izvozne družbe (Prizada), upravne oblasti prve stopnje ali državne banovske in policijske uprave. V okrajih, kjer Prizade ne bo kupovali pšenice, lo bodo smele kupovati druge ustanove, ki bodo pristojne za preskrbo prebivalstva s pšenico ali moko. Pridelovalci se ne bodo smeli pritoževati nad nizkimi cenami, saj bodo dobili po 300 din za metriski stot pšenice. Osnovna cena znaša sicer 250 din, a prodajalci bodo prejeli še po 50 din namestu dodatka za po-

znežne dobave (ko bi bila pšenica dražja kakor prve mesece po žetvi), tako da bo pšenica v resnici po 300 din, kar je visoka cena. Na mednarodnih tržiščih bo pšenica najmanj dvakrat cenejša.

S samim prislilnim odkupom presežkov pšenice pa bi se ni bila zagotovljena preskrba prebivalstva z moko, zato uredba tudi predpisuje enotno mletje moke. To se pravi, da ne bo dovoljeno poljubno mletje le najfinije moke iz pšenice. Iz 100 kg pšenice s hektolitrično težo 76 kg bo dovoljeno namleti le 10 kg fine moke in zdroba, a 70 kg mora biti namlete krušne, presejane moke. Ne bo pa dovoljeno tudi peči poljubne količine belega kruha. Beli kruh bodo smeli peči le za porabo v bolnicah in sploh za bolnike, sicer pa bodo vse pekarne pekle enak kruh iz predpisane mešanice krušne moke. Pšenični moki bodo primešane tudi druge vrste moke, koruzna in ržena, a še ni znano v kakšnem razmerju.

Uredba tudi predpisuje, da bodo morali mlinarji, trgovci in peki v treh dneh po objavi uredbe prijaviti oblastem svoje zaloge moke. Prav od strogega nadzorstva nad zalogami moke in pri skrbnem popisu vsega pridelka zavisil v največji meri uspeh določb nove uredbe. Določene so sicer stroge kazni za tiste, ki bi ne prijavili vseh količin pšenice in moke, toda določba ne sme ostati tudi v tem primeru le na papirju. Znano je, da so bile predpisane zelo stroge kazni za spekulante z življenjskimi potrebščinami, prislilno delo, a doslej še nismo slišali, da bi bil že kdo kaznovan. V nekaterih krajih pri nas so pa bili tudi oproščeni vsi navijalci cen življenjskih potrebščin, ker je sodišče razsodilo, da sme trgovec podražiti blago stare zaloge, če se je medtem zvišala nabavna cena istega blaga, češ, trgovci si sicer ne more izpolnjevati zalog. Od uspeha določb uredbe o pšenici in moki je odvisno, ali bomo imeli dovolj kruha do nove žetve, zato bo pač nova uredba morala biti nekaj več kakor kos papirja.

Meščani se vračajo s počitnic

Skoraj vsi se pritožujejo nad izredno hladnim vremenom

Ljubljana, 27. avgusta. Letos sicer marsikdo ni šel na počitnice, saj je bilo dovolj razlogov za to: čas in vreme. Vendar ne moremo trditi, da so bili letoviščarji, ki so preživeli nekaj tednov na Gorenjskem — nekaj jih je bilo tudi na Dolenjskem — izjema. Domači turisti promet so letos, vsaj doslej, predvsem podpirali domačini. Nekateri so se čutili še posebno počašeni v tej vlogi, ko ni bilo niti toliko gostov iz južnih pokrajin države kakor prejšnjega leta. Da je bilo vseeno precej meščanov na počitnicah, smo lahko sprevideali te dni, ko so se začeli vračati v mesto po zadnjem deževju in ohladitvi.

Še do zadnjih deževnih dni v prejšnjem tednu so letoviščarji upali, da se bo vreme vendar končno popravilo. Nekateri so celo mislili, da bo nastopilo še tem lepše vreme pred jesenjo na račun izredno mrzlega in deževnega poletja. Ko jih je pa začelo počasi zebeti, da jim obleke, ki so jih vzeli na počitnice niso niti več ustrezale — saj so pogrešali zimskih sukenj in kožuhov — so pa povsem obupali nad letošnjim vremenom; pograbili so kovčke in jo odkurili domov. Doma so pa nekateri baje celo sedli k peči...

Zadnja lepa nedelja ni zvalila toliko ljudi na daljše izlete kakor navadno. Ljudje niso verjeli, da bo ves dan lepo

vreme. Sicer pa meščansko izletništvo navadno počema ob koncu meseca. Toda tem živahnjeje je bilo v mestni okolici popoldne in številni meščani so praznovali po tradiciji komarjevo nedeljo v Siski.

Z večernimi vlaki se je vendar vračalo v mesto mnogo meščanov, a med njimi smo opazili številne vračajoče se letoviščarje. Skoraj vsi so se pritoževali nad izredno hladnim vremenom. Nekateri so prinesli v Ljubljano kot izredno posebnost sneg v termokah. Na Gorenjskem je v resnici zadnje čase tako hladno, kakor ni bilo že dolgo leta ob tem času. Kjer je še bilo kaj letoviščarjev, so skoraj vsi odšli. Tudi Bled jih je mnogo zapustilo. Zadnje upanje domačinov, ki žive v veliki meri od turškega prometa, je, da bo vsaj lepša jesen ter da bo jesenska sezona živahnjeja. Po sezoni je bilo prejšnja leta na Bledu zelo živahno zaradi nižjih cen, Lani jesenska sezona ni bila več tako dobra zaradi vojne psihoze. Zdi se, da so ljudje letos mnogo bolj umirjeni ter da bi bilo jeseni precej domačih gostov v gorenjskih in drugih letoviščih, če bi se vreme popravilo. Tisti pa, ki so dosegli letovila, čeprav le nekaj dni, ne zapuajo več vremenom in ko so se vračali včeraj, so prisegali, da ne bodo nikdar več zapustili Ljubljane... Takšne prispege pa ljudje seveda hitro pozabijo.

Iz Trbovelj

Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani. V petek 6. septembra bo svečano odkritje spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani. Z odlokom prometnega ministrstva je dovoljena vsem udeležencem odkritja spomenika četrtinska vožnja in to na podlagi legitimacij, ki jih bo izdal Odbor za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani. Ta olajšava velja za potovanje v Ljubljano in za povratek in sicer za prihod v Ljubljano od 4. do 6. septembra, a za povratek od 6. do 8. septembra za vse razrede in vse vrste razredov za ekspresne. Prebivalstvo naše občine se obvešča o tej izredni vojni ugodnosti z vabilom, da se prijavijo eventualni reflektanti na zadevne legitimacije pri tej občini v prijavnem oddelku najkasneje do 29. avgusta. Opozarjajo na se vsi reflektanti, da Odbor za postavitev spomenika poznejših in naknadnih prijav ali prošnji za pošiljatev nadaljnjih legitimacij iz železniško-prometnih ozirnov ne bo mogel upoštevati. Legitimacije se izdajajo samo proti povračilu nabavne cene, ki znaša 2 din; ta znesek plača vsakdo ob prijavi.

Lep zgled podjetnosti

Mokronog, 26. avgusta. V nedeljo 18. avgusta smo bili pričati otvoritve nove zasebne električne centrale pri posestniku Francu Dolensku v Dol. Lankenu pri Mokronogu. Ob potoku, ki žene mlino, je namestil dinamo, ki proizvaja električni tok, potreben za razsvetlavo hiše in gospodarskih poslopij, na eventualno tudi za pogon kmetijskih strojev. Otvoritev zasebne elektrarne pomeni velik napredek za gospodarja samega, ie na tudi dober vzgled in vzpodbuda za druge posestnike, ki razpolagajo z vodno silo in nimatev izgledeov za priključitev na omrežje s močnejšim tokom. Kako je mogoče prispeljati k napredku kmetijskega gospodarstva. Tega so se zavedali mnogi, ki so peš, s kolesi in avtomobili orihali na to domačo slavnost.

V navzočnosti številnih obiskovalcev je z župnik iz Mokronoga po primernem nagovoru o pomenu luči in svetlobe z materijelnim in duhovnim življenju blagoslovil elektrarne z željo, da bi nova naprava služila v dobro gospodarju, njegovi družini in domovini. Ko je po končanem obredu zasvetila električna luč v temno noč je povzel besedo g. notar Demšar iz Mokronoga, čestitaj gospodarju k njegovemu uspešnemu prizadevanju za povzdigo kmetijskega gospodarstva in mu

želel pri njegovem delu za napredek še mnogo uspeha. Številni udeleženci so podjetnemu na naprednemu gospodarju, ki mu je domača gruda najvišja dobrina in skrb za napredek kmetijskega podeželja največja skrb, iskreno čestitali in želeli na tem področju še mnogo uspehov.

Š A H

XVI. kolo celjskega turnirja

Rogaška Slatina, 27. avgusta. XVI. kolo amaterskega šahovskega turnirja je bilo včeraj odigrano v Rogški Slatini od 10. do 14. Uprava zdravilišča je igralce ob 14. pogostila s skupnim kosilom v Aleksandrovem domu, Drašk in Jerman sta igrala damski gambit, ki pa ni nobenemu prinesel kake prednosti. Po splošni zamenjavi sta se igralca po 19. potezi zednili za remis. Grašer je proti Zuku igral igro damskega kmeta. Grašer je prišel do močnega napada ter žrtvoval figuro. Po dobrem nadaljevanju se je Zuku posrečilo osvoboditi pritiska ter zamenjati figuro. S figuro več je Juk v končnici zmagal. Marek je proti Popovcu igral Stonewall, v katerem je prišel v boljšo pozicijo. Izvedel je napad na nasprotnikovo kraljevo krilo. Po zamenjavi težkih figur je prodl s kmetom in dobil novo damo. Popović se je vdal. Sorli se je proti Šmigovcu branil s kraljevo indijsko obrambo damskega gambita. V sredini igre je Sorli žrtvoval damo za stolpa. Kmalu nato je Šmigovc žrtvoval damo za lovca in dva kmeta. V remis poziciji je Šmigovc spregledal stolpa in se vdal, Savič in Milnar sta imela po otvoritvi enako pozicijo. V zaprti igri je Milnar žrtvoval figuro ter grozil Saviču z matom ali izgubo dame, Savič je partijo predal. Šiška in Pavlovič sta igrala Tarashevo obrambo damskega gambita. Po zanimivi igri je nastala končnica, v kateri ima Pavlovič kmeta več, toda Šiška ima prostega kmeta na šesti liniji. Izid partije je nejasen. Gottlieb je brez igre dobil proti Majstrovu. Medan in Šubarič sta igrala Falbergov protigambit, v katerem je Medan dobil dva kmeta. V časovni stiski je Medan žrtvoval damo za stolpa in konja. Partija je bila prekinjena in bo verjetno remis. Mišura in Berner sta igrala zmajsko varianta sicilijana. Berner je dobil kmeta ter odbi Mišurin napad. S stolpom in damo je zagrozil z matom, Mišura je žrtvoval kvaliteto, Berner pa ga je po nekaj potezah postavil pred nezgiben mat.

Berner je še nadalje ostal v vodstvu in ga najbrž nihče ne bo mogel dohiteti. Jutri bo igralo zadnje kolo, in sicer popoldne od 8. do 12. Stanje po XVI. kolu je naslednje: Berner 12½ (1), Šiška 11½ (1), Sorli 11, Šubarič 10½ (1), Jerman 10½, Gottlieb 9½, želel pri njegovem delu za napredek še mnogo uspeha. Številni udeleženci so podjetnemu na naprednemu gospodarju, ki mu je domača gruda najvišja dobrina in skrb za napredek kmetijskega podeželja največja skrb, iskreno čestitali in želeli na tem področju še mnogo uspehov.

Šmigovec, Milnar 8½ (1), Marek 8½, Pavlovič 8 (1), Drašk 7 (1), Mišura 7, Popović 5½, Medan 5 (1), Savič 5, Zuk, Majstrovic 4, Grašer 2½.

Beložnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 27. avgusta: Jožef Kalazanc

DANASNE PRIREDITVE

Kino Matica: zaprto

Kino Sloga: zaprto

Kino Union: Na cvetju postlano

Kino Šiška: S 5 parami okoli sveta

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bušnik, Marjani trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4, Bohlaec ded., Rimska cesta 31.

Od spod sira

Vsi vemo, da je v naše letoviške kraje letos prišla v goste kriza. Drugih gostov je zelo malo in še tiste redke, ki se ne ravna po splošnem razpoloženju in hočejo po vsej sili letovati, preganjata dež in hlad.

Kljub temu so v naših letoviških ostale v veljavi razne letoviške norme. Slišali smo sicer, da so letos v nekaterih letoviških nižje cene. Toda kakšna razlika bi bila še med letoviškimi in neletoviškimi kraji, če bi preživljanje v letovišču ne bilo nič dražje? Gostje bi se morda ne počutili dovolj vnešeno in najbrž bi celo domili, da jim strežijo za letoviško hrano in vodo. Cene morajo biti v letoviških vsekakor višje.

V nekaterih gostinskih podjetjih najbrž mislijo, da so bile prav zaradi tega predpisane maksimalne cene v nekaterih gorenjskih okrajih. Bili so izdani ceniki jedil in pijač z najvišjimi cenami, ki jih je odobrilo sresko načelstvo. Vse priznanje gre gostilničarjem, ki se tega cenika strogo drže. Tako je predpisana najvišja cena za narezek, to se pravi za edino mrzlo jed, ki jo lahko dobiš, ko ne moreš dobiti tudi tople jedi, v mnogih letoviških gostilnah. Najvišja dovoljena cena je 15 din. Kaže, da je tudi minimalna. V neki kranjski gostilni ti radi postrežejo za natezkom, ki vsebuje za 3 din slabe salame (»ihahus«) in 2 din sira. Brez gnjati in kakršnihkoli drugih dodatkov. Cena 15 din. Gost je seveda presrečen, ko plača letoviški račun in s posebnim veseljem zapušča letovišče ter morda celo kliče vse blagoslove nanj in nebo se v resnici odpre...

Iz Kranja

Naročnike s Huj, Klanca in Primskovega naprošamo, da morebitne želje glede dostave lista sporoče našemu raznašalcu. Ostale občane pa opozarjamo na dostavljanje našega lista isti dan po izidu. Kdor bi se rad naročil na list, naj to sporoči našemu raznašalcu ali pa naj javi svoj naslov direktno na upravnistvo.

Spremembe v dostavi pošte. Upravnistvo pošte je bilo zaradi izrednih prilik prisiljeno spremeniti redno dostavljanje pošte. Za okoliš Huje, Cirčice, Hrastje in Prebačev je dostavljanje pošte določeno v torkih četrtkih in sobotah. V istih dnevih se bo pošta dostavljala tudi v okoliših Gorenja Sava, Sp. in Zg. Besnica, Sv. Jošt, Zabukovje in Pševu. V ponedeljkih, središč in petkih se bo dostavljala pošta v okoliših Rupa, Kokrica, Predoslje, Mlaka, Tatine in Bobovk. V ostalih okoliših se bo pošta začasno dostavljala redno.

Javna dela na cestah ovirajo hudi nalivi. Poročali smo že, da so dela na cestah od srede preteklega meseca hitreje napredovala in vse je kazalo, da bo vsaj cesta na odseku od savskega mostu do tovarne Prešeren pred nastopom jesenskega deževja v grobem izgotovljena. V zadnjem času so pričeli dati del ceste tudi že tlakovati s kockami. Od Prešerenove tovarne do gimnazije pa so bili že položeni robniki in vse je bilo urejeno za tlakovanje, če ne bi nenadoma nastopilo deževno vreme in prekinilo dela na cesti. Ker je s hudimi nalivi pritisljen izreden mrz in je sneg pobelil tudi nižje ležeče hribe se je bati, da ne bo več veliko suhih dni in naše ceste bodo ostale tudi jezerska cesta, cesta na Goloviralo promet. Na pol zgrajene pa bodo ostale tudi Jezerska cesta, Cesta na Golnik in državna cesta skozi Primskovo.

Četrtnska voznina k odkritju spomenika Viteškega kralja v Ljubljani

Zaradi kratkega roka morajo občine javiti odboru za odkritje spomenika že do 29. avgusta t. l. število potrebnih legitimacij. Zato naj nihče ne odlašaja s prijavo, ker se zamudnikom ne bodo mogle več izdati legitimacije. Da olajša občinstvu možnost kuopovanja teh izkaznic, je odbor slednje razposlal v večjih krajih tudi zastopnikom Putnika.

V Ljubljani, Kranju, na Jesenicah in na Bledu, v Mariboru, Ptuj in Celju more torej vsakdo dobiti izkaznice za četrtinsko vožnjo ob priliki odkritja spomenika Viteškemu kralju v Ljubljani tako v občinskih uradih kakor tudi pri bilietaricah Putnika.

V informacijo interesentom iz Beograda in Zagreba objavlja odbor, da bodo izkaznice poslane tudi bilietaricam Putnika v teh krajih, ker velja popust izven Slovenije le s postat na progi Beograd — Zagreb — Ljubljana. Udeleženci iz ostalih krajev izven Slovenije morajo kupiti do priključne postate na glavni progi običajno vožnino, Odbor.

Sredi poletja zmrznil

Travniki, 26. avgusta. Nad Travnikom in okolico je d'vjal te dni silno neurje s hladnim vetrom in nalivi. Proti večeru je postalo še bolj hladno, tako da je čez noč na planinah Vlašici, Vranici in Stožeru zapadlo precej snega. Turisti, ki so bili v nedeljo na Vlašici, privedu-jejo, da je divjal tam velik snežni metež in da je zapadlo 15 cm snega.

Neurje je zahtevalo tudi človeško žrtev. 12letni Jozef Ramljak iz vasi Dilence je krenil z vozom v gozd po drva. Proti večeru se je vrnil konj sam. Domači so pričakovali dečka pozno v noč. Ker ga pa le ni bilo, ga je odšel prestrašeni oče iskat v gozd. Iskal ga je vso noč in šele jutraj ga je našel zmrznjenega na štoru. Nesrečni deček je zmrznil sredi poletja v snežnem metežu.

Cuth, 27. avgusta. Beograd 10, Pariz 10, London 17.66, New York 439, Milan 22.15, Madrid 10½, Berlin 17.540.

DNEVNE VESTI

— **Poostritev obrtnega zakona.** V svrhu zatiranje nelegalnega dela je izdelalo trgovsko ministrstvo osnutek uredbe o dopolnitvi kazenskih sankcij po obrtnem zakonu. Kot učinkoviti ukrepi so predvidene začasna zaplomba blaga in orodja, ustavitel strojev, ustavitel obratovanja in uradni zatvoritev lokalov in delavnic.

— **Poziv volnim dobrovoljcem.** Dne 6. septembra bo v Ljubljani odkrit spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, ki je bil v svetovni vojni naš vrhovni komandant, ko smo na bojni poljanski ustvarjali Jugoslavijo. Spomenik je veličastno delo kiparja Ljodeta Dolinarja. Volni dobrovoljci se udeležijo odkritja spomenika korporativno z društveno zastavo; obleka meščanska z dobrovoljskim znakom in odlikovanji. Zberemo se v "Panačinski ulici 10, na dvoršču, od k. v odkorakamo ob 9. na odrejeni prostor pred spomenik. Vsa nadaljnja navodila bodo v časopisih in posebni okrožnici. — Uprava sreske organizacije Saveza vojnih dobrovoljcev v Ljubljani.

— **Razpisna zdravniška služba.** Banska uprava razpisuje službo zdravnika družne zdravstvene občine Strigove v lastnosti uradnega pripravnika za 8. pol. skupino. Prošnje je treba vložiti pri banski upravi do 25. septembra.

— **Pohištvo in stanovanjska oprema bosta** tvorila posebno razstavo na letošnjem jesenskem velesejmu v Ljubljani od 31. avgusta do 9. septembra. Ni prijetnejšega in nikjer se človek tako ne spočije od skrbi in vsakdanjih naporov kakor v prijazni domačnosti med svojimi štirimi stenami. Zato dobro naloži denar, kadar pri opremi svojega stanovanja ne varčuje čezmerno. Pohištvena razstava na velesejmu bo predstavila pohištvo modernih linij, pri kateri pa je upoštevana vsa udobnost in praktičnost.

— **V Kamniške planine** pripravila Slovensko planinsko društvo, Osrednje društvo v Ljubljani, izlet v času od sobote 31. avgusta do torka 3. septembra. Planinci bodo prisostvovali tudi slovesni proslavi otvoritve nove Kopniške poti na Ojstrico v nedeljo 1. septembra. V ponedeljek 2. septembra se vzpenjo na Grinčevce, v torek 3. septembra se vrnejo preko Krivavec in Cerklje v Ljubljano. Prijave sprejema društvena pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/I, do vključno srede 28. avgusta.

— **Reklamacije vabil** k otvoritvi jesenskega ljubljanskega velesejma, ki bo letos od 31. avgusta do 9. septembra, izvolite nasloviti na velesejsko pisarno. Vabila so že razposlana, vendar je pri obliči dela mogoče, da vabilo komu po pomoti morda ni bilo poslano.

— **Bivši predsednik madžarske vlade** v Splitu. V nedeljo je prišel v Split bivši predsednik madžarske vlade Stjepan Betlen, ki ostane v Splitu nekaj dni na počitnicah.

— **Razširjenje železniške postaje v Varazdinu.** Železniško postajo v Varazdinu nameravajo znatno razširiti, poleg tega pa zgraditi novo kurilnico. Stroški bodo znašali okrog 30.000.000 din. Delalo se bo v etapah.

— **Uradno odobreno povišanje cen.** Banska uprava je dovolila tvrdki Gregor & Komp. v Ljubljani prodajati milo »Zlatorog« in Schichtovo navadno po 14.70 din, terpentinsko po 15.50 din, pri čemer je vstet tudi prometni davek, dalje kavo Sul d. Minas po 72 din, kavo Santos Fancy po 74.50 din (pri takojšnjem plačilu se mora dovoliti 1% skonta), čaj Ceylon Orange Pekos po 230 din; tvrdki Franc Zangger v Celju prodajo svinjske masti po 23.70 din; tvrdki Ludovik Franz & sinovi v Mariboru, da sme določiti, odstopajoč od razpisa urada za kontrolo cen št. 617 z dne 8. maja, cene tako, da približe k ceni pšenice franco mlin v Mariboru, izračunani po notranji pšenice na novosadski borzi, pri moki št. 2 90 din, pri moki št. 5 60 din, pri moki št. 6 30 din, pri živinski moki pa je obditi od cene pšenice 80 din in pri finih otrobih 110 din. Tako ugotovljene cene so cene brez vrta in brez vračunane prometa davka. Dalje je dovolila tvrdki Pavel Poljak v Ljubljani prodajo moke št. 2 na debelo po 465 din, moka št. 5 po 435 din in moka št. 6 po 405 din; tvrdki Ivan Ravnikar v Celju prodajo moka št. 2 po 4.50 din, št. 5 po 4.30 in št. 6 po 3.85, vključno vrta in prometni davek, in tvrdki A. Pogačnik, Ruše, prodajo svinjske vrta tako, da približe v ceniku, predloženem banski upravi s prošnjo 5. avgusta k vsem cenam približe v višini 26.5% prvotnih cen in zaokroži tako določeno ceno navzgor na 10 par. Pri tem ostanejo v veljavi rabati in skonti, kakor so se dovoljevali do 31. avgusta 1939.

— **Soferski izpiti poškolenih soferjev in samovozevcev** motornih vozil bodo za srez Kranj, Radovljica in Škofja Loka v petek dne 20. septembra 1940. ob 8. uri pri sreskem načelnstvu v Kranju. Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri sreskem načelnstvu v Kranju.

— **V Splitu je zmanjkalo kruha.** V Splitu je pričelo primanjkovati nekaterih živil. Ljudje so se bali, da bo pozimi zmanjkalo tudi kruha. To se je pa zgodilo že zdaj. V nedeljo je naenkrat zmanjkalo kruha. Peki ga niso bili speli dovolj, ker bi ga radi podražili, odnosno ker nimajo moke. Policija je pa odločno nastopila proti njim in jih pozvala naj takoj poskrbe, da bo v mestu dovolj kruha. Izjemoma jim je dovolila peči kruh tudi ob nedeljah.

— **Cena zlata** je poskočila, zaradi tega se uvažajo za »zdelavo kron in mostičkov druge cenejše kovine, ki prav tako služijo svojem namenu. Strokovno izvršena dela iz teh kovin si boste lahko ogledali na prvi zborni razstavi, ki je pripravljajo naši zborni tehniki na ljubljanskem velesejmu od 31. avgusta do 9. septembra.

— **Pomanjkanje moke** v Slavoniji. V Slavoniji je nastalo občutno pomanjkanje moke, čeprav okraj Vinkovci ne spada med pasivne kraje. Peki v Vinkovcih ne morejo več dobiti moke in zato so nehali prodajati kruh okoliškim kmetom, ki prihajajo v mesto po opravih. Kruh prodajajo samo še svojim stalnim odjemalcem.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo večinoma jasno. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu, Dubrovniku in Kumboru 26, v Beogradu, Visu in Rabu 23, v Zagrebu 22, v Ljubljani 20,8, v Sarajevu 19, v Mariboru 18. Davi je kazal barometer v Ljubljani 769.4, temperatura je znašala 10.1.

— **18.500 din** so ukradli kmetu. V Varazdinu so trije predrzni žeparji včeraj ukradli

75letnemu kmetu Imbri Horvatu iz vasi Kučani donji 18.500 din. Kmet je hotel na sejmu kupiti konja. Žeparji so opazili, da ima mož denar, pa so ga izvabili v bližnji gozd, kjer so mu z zvijačo zamenjali bankovce v denarnici s papirjem.

— **Vpisovanje v Christofor učni zavod.** Ljubljana, Domobranska cesta 15 (telefon 43-82) za Enoletni trgovski tečaj s pravo javnosti se vrši vsak dan dopoldne in popoldne. Novi ilustrirani prospekti interesentom brezplačno na razpolago. (—)

— **Tragična smrt 14letne deklice.** V Slavoniji vasi Rašavci se je pripetila včeraj težka nesreča. 14letna Mara Lulić je splezala navzile očetovi preprodi na mlatinico, da bi metala snope v njo. Kmalu je pa tako oslaba, da ji je postalo slabo in padla je v mlatinico. Kolesje je je tako razmesarilo, da je kmalu izdihnila.

— **Nesreča italijanskega parnika.** V nedeljo zjutraj se je pripetila italijanski motorni jadrnici »Eros« na morju blizu Splita nesreča. Parnik je plul iz Albanije in ustavi se je hotel v vraniškem pristanišču, da bi natovoril cement. Zavozil je pa na pečino in se precej poškodoval. Odpejali so ga v Splitu ladjedelnico v popravilo.

— **Smrt v plamenih.** V vasi Brestovcu blizu Varazdina se je pripetila velika nesreča. V petek popoldne je pogorel skedenj Nikole Jambroviča. Zgorelo je tudi mnogo sena in slame. Na skednju sta se igrala petletni Jambrovičev sinček Milan in šestletna hčerka Ančka, ki sta našla v plamenih strašno smrt.

Iz Ljubljane

— **Iz Truplo pri letalski nesreči** na Velebitu tragično preminule Vite Ottončarjeve, absolventke trg. akademije je včeraj ob pol 16. uri pripeljal avtomobil zagrebškega pogrebnege zavoda v Ljubljano na železnico. Truplo so položili v kapelico sv. Nikolaja, od koder bo pogreb v sredo ob 15.

— **Iz Pomenki...** Klub obljubam, da bo sladkorja dovolj že v kratkem, ljudje to ko maj verjamejo. Menda so bili nad obljubami že večkrat razočarani. Ko se srečujejo po ulicah, se vprašujejo: Le kje bi se dobila kila sladkorja? Tam, kjer vedno kupujemo, so me odgnali, češ, ni zaloga... Ženska iz mlekarne, ki prodaja tudi kruh, trdi, da še nikoli ni prodala toliko kruha kakor zadnje dni in pripominja: »Saj... kdor ima kako kilo moka doma, jo štedi za slabše čase, zato ljudje raje kupujejo kruh.« Znanec pripoveduje znanost: »To je pa tudi že od sil. Vsek dan kupim tam in tam osoljenec za južino, ko pa spet pridem, mi v pekarni povedo, da jih je zmanjkalo. Pek mi je še povedal, da jih je prej napel po več sto kosov na dan, sedaj pa jih peče samo po trideset. Manjka moka in pek pravi, da jo dobi šele čez nekaj dni. Če jo bo dobil... Največ je razburjanja zaradi ponovne podražitve vseh domačih živil, posebno krompirja. Naenkrat je tu di krompir, ki je glavno živilo revnejših slojev po 2.50 din in kako naj si ga pri pomankanju moka nabavi nekaj kilogramov dnevnega delavskega družina s tremi ali celo petimi otroki, pri tako nizkih plačah.

— **Nadležno beranje.** V zadnjem času se je po mestu spet silno razpislo beranje, ki ga oblasti kljub raznim anketam in tem sledečim ukrepom ne morejo odpraviti in celo niti omejiti. Ob glavnih prometnih žilah v mestu se nastavlja roš usmilenja vredni siromaki, slepi ali pobabljeni brez rok, ob vogalu stoji revno opravljena ženska z dvema otrokoma v naročju in še z dvema na tleh, proseči milostino, drugod pa izteguje roko proti mimoidočim na tleh sedeči starec brez nog. Taki prizori sredi mesta res ne delajo časti Ljubljani in se marsikdo vprašuje, kaj ostaja socialno skrbstvo. Če so ti berarji ljubljanski domačini, naj se poskrbi zanje in naj jih spravi v zavode, ako pa so pristojni na delu, jih odpravite v njihove domovinske občine. Še drugi berarji so postali poslednji čas spet prav podjetni. To so mladi ljudje, ki se izgovarjajo z brezposelnostjo in nadlegujejo stranke po stanovanjih. Ti imajo najraje denar in se le malo zmenijo za ponujeno jim jed. Prošajoči tudi za obleko, ki jo pa navadno, če se jim posreči, da pridejo do nje, hitro poročajo in denar zapličejo. Vmes so seveda tudi izjeme, toda redke. Policija je te dni prišla tudi nekaj mladoletnih berarjev, ki so ušli svojim staršem in berarili po mestu. Nekaj jih je bilo iz okolice Ljubljane, večina pa iz raznih stanovanjskih barak.

— **Iz Za mestne vrveže** je podaril g. Čuk Danilo v Vlač 100 din, g. Uhl Viktor, pismonoša v p., s Tržaške c. 50 200 din. V počaščenje spomina pok. g. Franca Bačaja sta darovala trgovca Brata Vlač z Wolfve ulice 5 300 din, g. Vrabec Katarina, sv. Petra c. 17, pa 100 din v počaščenje spomina pok. g. Jaki Antonije, a v počaščenje spomina pok. g. dr. Rika Fuksa so darovali njegovi sosedi 300 din in g. Tonec Anton, kavarinar s Tyrševce ceste, 300 din. Mestno poglavarstvo izreka vsem dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranin.

— **Iz Umetnostno zgodovinsko društvo** v Ljubljani priredi izlet v četrtek 29. avgusta ob dveh popoldne v Lanišče, Lesičje, Tlake, Grosuplje, Gatina, Jalnca, Luče, Kopanji. Odhod s Kongresnega trga. Priglasite se v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do četrta ob 11. dopoldne. Avtobus 30 din.

— **Iz Vpisovanje v drž. srednjo glasbeno šolo** bo v pisarni v Gosposki ulici 8-I. od 9. do 12. Za novostopivše gojence od 1. do 5. septembra, za bivše gojence pa od 1. do 15. septembra. Sprejemni izpiti bodo od 6. do 10. septembra. Sprejemni pogoji so objavljeni na službeni deski v veži zavoda. Interesentom so na razpolago prospekti. Poučujejo se teoretični in glasbeno znanstveni predmeti, klavir, orgle, solopetje in vsi orkestrski instrumenti. Zavod ima po čl. 4 uredbe o umetniških šolah značaj polne srednje šole.

— **Na državnem osrednjem zavodu** za ženski domači obrt v Ljubljani bo vpisovanje gojenk 2. septembra od 8. do 12. ure dopoldne v prostorih na Novem trgu 4/I. Šolski pouk se prične 10. septembra.

Iz Celja

— **Sokolsko društvo Celje** matica vabi brate in sestre, da se udeležijo odkritja spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani 6. septembra. Prijavi se naj vsakdo v torek 27. in sredo 28. t. m. med 19. in 20. uro v društveni pisarni v mestni šoli in naj prinese s seboj 2 din za izkaznico. Voznja je četrtinska. Brate in sestre vabimo, da se udeležijo v kar največjem številu te velike narodne svečanosti v kroju, kdor za nima pa v na-

rodni noši, le če nima niti enega niti drugega, se naj udeležijo v navadni obleki z znakom. Društvo pričakuje, da se bo članstvo z veseljem odzvalo vabilu prirediteljskega odbora in vse do zadnjega manifestiralo lučbeno do pokojnega našega velikega, nesmrtnega vladarja.

— **Solska vešt.** Na dekliško meščansko šolo v Celju je prestavljena iz Kotora Nada Pieterski ter iz deske meščanske šole Bronislava Razlag.

— **Umrla** je 14letna delavka Ivanka Znidar iz Vel. Pirešice pri Celju. N. p. v m.

— **Veliki nacionalni atletski miting** priredi prihodnjo nedeljo SK Celje ob 9.30 dopoldne na Glaziji. Na tej prireditvi, ki bo ena največjih tovrstnih prireditev, po udeležbi atletov, pri nas. Udeležbo so zagotovili vsi najboljši slovenski in hrvaški atleti. Ze danes opozarjamo na tovrstno prireditev.

— **Sportni dan** bo priredil v nedeljo popoldne SK Olimpo združen s prvo ligaško telme med trbovelskim Amateriem in Olimpom.

— **V znamenju šaha.** Čim bolj se bliža celjski šahovski turnir h kraju, temveč postaja zanimanje za izid. Borbe za prvo mesto so trde vendar pa izleđa, da si bo prisvojil ponosni naslov mojstra mladi,

Tajna, ki jo je vzel Striževski v grob

Še nekaj podrobnosti o strašni letalski nesreči na Velebitu

Šele zdaj, ko so žrtve strašne letalske nesreče v skalovju Velebita prepeljane na svoje domove, se da približno presoditi, kako se je nesreča sama pripetila. Izmed rodnikov ponesrečenih potnikov je prvi prišel na kraj nesreče stric Dragotina Weinbergerja Anton Mihalec iz Zagreba. Sotrudniku »Novosti« je podrobno pripovedoval, kaj vse je videl na Velebitu. Prizori so bili tako strašni, da se sploh ne dajo popisati. Čim je rodbina v soboto popoldne zvedela za strašno nesrečo, se je odpravil Mihalec z brzovalnikom v Gospić, kamor je prišel v nedeljo zgodaj zjutraj. Iz Gospića se vidi greben, pod katerim je obležalo razbito letalo. Do kraja nesreče je pa pet ur naporne hoje. Mihalec se je pridružil drugim svojem in skupaj so krenili s petimi avtomobili do vasi Počitelja. Naprej so morali peš.

Pretrajljivi prizori

Masiv Velebita, kjer se je razbilo letalo, je nudil svojem ponesrečenih potnikov pretrajljivi sliko. Letalo je treščilo ob steno Mala Visočica. Strokovnjaki menijo, da je udarilo ob pečino, ko je krožilo nad njimi in sicer je zadelo z desnim krilom ob skale. Desni motor so namreč našli ob pečini med kamenjem, seveda vse stlačen. Tik motorja so ležali deli koles, čevlji, knjige, pisarna ženske obleke in perilo, dežniki, torbice in razne drobničarje, vse poroljeno, stlačeno, raztrgano, obžgano in okrvavljeno. Pogled na te žalostne ostanke letala in ubitih potnikov je bil tako grozen, da so svojem solze zalile oči. Mnogi so na glas zahteli. En dežnik je ostal globoko zaplaven v zemljo. Med pečnami je ležalo še več delov razbitega letala.

To je bil prizor na sami steni in kakih 20 m okrog nje med kamenjem. Pod pečino, ob kateri se je letalo razbilo, je pa kotlina, kraj, kjer se je morda hotel Striževski v skrajni sili spustiti. Pogled na to kotlino je bil še tragičnejši od onega na pečini. Drugi letalski motor, ki so njegove poedine dele komaj spoznali, je nezapad tam nad 100 m daleč od prvega. V neposredni bližini motorja je ležalo truplo dr. Vranica, nekaj korakov naprej pa truplo njegove soproge Nade. V bližini je ležalo drugo strto krilo, pod njim pa dve trupli, ki jih ni bilo mogoče spoznati. Ob strani je ležalo še eno truplo.

Sredi kotline je ležal še en kos krila, pod njim je bila mlaka bencina, dobrih 5 m daleje pa truplo Dragotina Weinbergerja. Dobrih 3 m od njega je ležal Albert Hartman, malo dalje pa nesrečni pilot Striževski. Najbolj pretrajljivi je bil pogled na njegovo truplo. Treba je bilo mnogo truda, da so spravili ostanke trupel v vas Počitelj in jih naložili v krste ter prepeljali v Zagreb.

Krojenje nad Lovincem

Mihalec je v Gospiću in v gorah Velebita govoril z nekaterimi ljudmi, ki so videli letalo, ko je krožilo nad Velebitom. Ljudje zatrjujejo, da so slišali strašen pok v četrtek zjutraj okrog 9.30. Kmetje iz Lovinca so pa letalo dobro videli in oni pravijo, da je krožilo nad vasjo celo uro. To bi pomenilo, da je trajala borba Striževskega z neurjem cele dve uri, bila je pa prehuda, človek je moral podleteti in seboj je potegnil v smrt še deset življenj.

Da ustrezemo tudi tistim, ki še niso imeli prilike slišati znamenitega pevca **Giuseppe Luga** predvajamo ponovno pevski vefilim **PESEM VETRU**
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.
KINO UNION — tel. 22-21

simpatični Rus Gjorgije Berner, ki vodi z eno točko naskoka. Včerajšnje kolo so odigrali v Rogški Slatini. — V soboto zvečer je bila slavnostna seja Celjskega šahovskega kluba ter se je po tej vršili tudi banket, s katerim so Celjani pogostili svoje goste, da bodo lahko nosili iz Celja najprijetnejše spomine. — V nedeljo popoldne pa je bil občni zbor Jugoslovanske šahovske zveze, ki je potekal v najlepšem redu in mirno, kljub temu, da se je prei govorilo, da bo zaradi sprememb, burno. Reorganizacija JSZ se bo izvršila na izrednem obnem zboru, kakor so soglasno sklenili vsi delegati.

— **Prst si je odsekal** fletni Franc Delak, sin kočarja iz Pilštana ter so ga pripeljali v celjsko bolnico.

— **Krava ga je sunila v trebuh**, da je dobil notranje poškodbe 70letni hlapec Pavel Časi iz Šmartnega ob Dreti. Zdravi se v celjski bolnici.

Kaj pravijo strokovnjaki

Tudi za strokovnjake same je nesreča v marsikaterem pogledu zagonetna, kakor sta bili prvi dve pri Ljubljani. Vse kaže, da je Striževski iskal izhod iz obupnega položaja, tako da se je hotel dvigniti nad oblake, ki so mu zadržali pogled na zemljo in onemogočili orientacijo. Hotel se je pa tudi rešiti iz neurja, kamor je bilo zašlo letalo. Letenje v oblakih »daj ni nič težkega, ker ima pilot na razpolago radiogoniometer, s katerim lahko vsak čas ugotovi, kje je letalo.

Marsikaj se bo pojasnilo, ko bo s pomočjo ur v letalu in onih, ki so jih imeli pri sebi potniki, mogoče ugotoviti, kdaj je letalo treščilo ob skale. Kajti v četrtek ob 7.36 zjutraj ni dal Striževski o letalu nobene vesti več. Najbrž je letel preveč desno od normalne poti, da je zašel nad neznanu ozemlje. Mnogo verjetneje je pa, da se je pokvaril radijski aparat, odnosno da se je prelomila na letalu viseča antena. Posledica tega je bila popolna desorientacija, ker letalo ni imelo nobene zveze več z zemljo. V takih težkih primerih piloti ne vedo, kje so z letali in se ne morejo javljati.

Pri Glini je Striževski zadnjič sporočil, kje je letalo, pozneje tja do Sinja je pa dajal samo podatke o višini in sporočal je, da vidi zemljo. Točno ob 7.36, ko je imelo letalo 10 minut do Sinja, je prišla zadnja vest. V Gračacu so videli letalo, kako je dolgo krožilo pod oblaki. Videl ga je sofer orožniškega poveljnika generala Tartaglie, ki je bil v četrtek tam na inspekciji. Od Mladke je Striževski krenil proti morju. Srečno je preletel Veliko Visočico, potem se je pa obrnil proti Mali Visočici, kjer je letalo udarilo ob skale.

Obupna borba Striževskega z viharjem

V četrtek je divjalo nad Velebitom strašno neurje. Vihar se je bil razbesnel v pravi orkan in nad grebeni Velebita je divjal snežni metej. V okolici Medka je nekaj livad odnošeno njivce. Kmetje so bili na polju in videli so veliko letalo, leteti čisto nizko. Dobro so lahko spremljali njegovo borbo z orkanom. Letalo je bilo zdaj nad oblaki, zdaj pod njimi. Orkan je gnal oblake proti Velebitu. Kadar so zadržali letalo so kmetje slišali motorje. Celih 20 minut se je boril Striževski nad vasjo Medak z neurjem. Kmetje so mislili, da se bo letalo spustilo nad livade, ki so dovolj velike. Naenkrat je pa letalo izpremenilo smer, krenilo je proti Velebitu in se naglo dvignilo. Od velebitskih pečin je bilo oddaljeno takrat komaj nekaj 100 m. Očividci pripovedujejo, da je okrenil Striževski letalo malone navpično.

Po mnenju strokovnjakov je krenil Striževski v strahu, da bi se zaradi neurja ne mogel spustiti v Sinju, proti Gospiću, da bi se tam spustil na pomožno letališče. Tako si lahko razlagamo, da je zašlo letalo dobrih 100 km daleč od svoje redne proge nad Liko. Megle in oblaki so pa zadržali Striževskemu pogled proti Gospiću. Videč robove Velebita pri vasi Počitelj je Striževski najbrž mislil, da ima pred seboj

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI, telefon 41-79

Najboljši in največjeletni film
slavnega FERNANDELA

S petimi parami okoli sveta

V gl. vlogi: Fernandel
Predstave: danes ob 19. jutri ob 19.9.
in v četrtek ob 19.9. uri

glavni masiv Velebita, ki je pa bil takrat daleč na levi strani. Zato je naenkrat spremenil smer, krenil je na levo, torej naravnost proti glavnemu masivu. Za hip je bil vihar razpršil meglo in oblake. Tedaj je zagledal Striževski pred seboj steno Velebita in je moral letalo okreniti strmo navzgor. Pastirji, ki so pasli živino na Velebitu, so videli letalo v času, ko je preletelo Velebit v višini okrog 1.600 m.

Takrat je bilo letalo že na morski strani Velebita. Kar je Striževski okrenil letalo nazaj proti Velebitu. Zakaj je storil to, je tajna, ki jo je odnesel s seboj v grob. Najbrž ne bo nikoli znano, zakaj ni nadaljeval poleta proti Splitu, ali zakaj ni krenil proti Sušaku. Najbrž je bil po tako težki borbi za hip izgubil orientacijo in to je postalo usodno. Na povratku proti Velebitu je letalo od morske strani najprej udarilo v dvoje dreves in polomilo vje, potem je pa treščilo ob manjšo pečino, ki tvori na tem kraju vrh Velebita. Če bi bilo letalo le nekaj metrov višje, bi bilo srečno drugje preletelo Velebit. Kraj, kjer se je letalo razbilo, se imenuje Počiteljski vrh ali Mala Visočica.

Maksimiranje cen drvam

Sresko načelstvo v Kranju je na podlagi uredbe o maksimiranju cen drvam določilo za področje mest Kranj in Trzin ter za Strazišče najvišje cene za prostorni meter drv na razkladalnih postajah v Kranju in Trzinu:

1. za bukovce cepanice I. vrste 130 din; II. vrste 120 din; III. vrste 110 din, vključno s poslovnim davkom, franco vagon, postavljen na postajo v srezu.
2. za bukovca drva okroglice cepijene je cena za 10 din nižja, za bukovce okroglice necepijene in za odpadke na žagah je cena za 30 din nižja od cen, navedenih pod 1.

3. za drva iz drugega lesa se določajo cene v odstotkih cen bukovih drv navedenih pod 1. in 2. kakor sledi:
za drva gabrova 105 odstotkov, lipova 95 odstotkov, jesenova 92 odst. Borova in smrekova 90 odstotkov, hrastova in cerna 87 odstotkov, jelševa 73 odstotkov, topolova in vrbova 50 odstotkov.

4. cene drvam postavljene od proizvajalca kupcu na dom ne smejo biti večje kot cene pod 1. odnosno 2. in 3.; ako se pa sklene kupčija za franko na mestu proizvodnje, se morajo odbiti stroški prevoza.

5. za drva, ki se postavijo od preprodajalca kupcu na dom se lahko računa 20 din več kakor so določene cene pod 1., 2. in 3. V tem znesku je računani dovoz iz skladišča preprodajalca na dom kupcu pri takojšnjem plačilu.

6. cene drvam, ki se kupijo franco skladišče trgovca, se računajo z 15 din več kakor znašajo cene pod 1., 2. in 3.

Posebej se mora računati odškodnina za žaganje, ki ne sme biti večja od 8 din za prostorni meter in približe vsled obročnih plačil drv, ki na mesec ne sme biti večji od 1 odstotka kupne vsote, ki jo kupec za drva še dolguje.

Vse prej sklenjene kupčije, ki niso izvršene do dne, ko stopi v moč ta odločba, se morajo izvršiti po novih cenah, kolikor niso pogojene cene ugodnejše za kupca. Isto velja tudi za deloma neizvršene kupčije, pri katerih veljajo nove cene za nedobavljeni del blaga.

Kdor se pregreši zoper gornje določbe, se na podlagi člena 8 uredbe o kontroli cen kaznuje z zaplomo do 6 mesecev in denarno kaznijo do 50.000 din.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave besed, din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Najmanjši znesek 8.— din
Beseda 50 par. Davek posebej.

MIZARSKE STROJE

vseh vrst, priznane prvovrstnih znamk »Teichert«, Festo« itd.

kakor tudi kolkovostno strojno orodje, skobeljne nože, krožne in gaterake liste naročite najbolj ugodno na velesejmu. Specialna trgovina Dovžan Ivan, Ljubljana, Franciškanska ul. 4, tel. 45-42. 38. L.

FOTO-AMATERJEM

razvija, kopira povečava fotografije Mancini, Ljubljana-Vič. 1765

MREŽE

za postelje dobite najceneje v Komenskega ul. 34. Zaloga posteljnih kličnih vložkov. 1930

Grafolog
F.T. KARMAH

Preskrba Ljubljane s slanino ogrožena

Izredno skrčen uvoz in velika podražitev prašičev — Slanine in prašičjega mesa že občutno primanjkuje — Za stoj v klavnici

Ljubljana, 27. avgusta. V preskrbi za živili v Ljubljani so začele nastopati nerednosti, ki jih niso pričakovale niti nekateri dobri poznavalci tržnih razmer. V časopisje sicer zaidejo od časa do časa opozorila na usodne napake v gospodarski politiki, a zdi se, da jih nihče ne jemlje resno. Tako je naš list že večkrat poročal, kako usodne posledice ima lahko pretiran izvoz živine, in sicer že pred uvedbo brezmesnih dni. Tedaj so nas nekateri proglašali za sovražnike kmetov in trdili so, da je treba konjunkturo za izvoz živine čim bolj izrabiti, ko ima živina višjo ceno. Izvoz ni bil omejen, bili so pa izdani nekateri drugi ukrepi ter uvedeni brezmesni dnevi. Dostoj se je izkazalo, da uvedba brezmesnih dni vendar ni mogla preprečiti nekaterih pojavov, ki so se jih mnogi najbolj bali; v mesnicah skoraj povsem počiva promet po tržni ceni na teden, a kljub temu se je začelo pomanjkanje mesnih izdelkov in zdaj v Ljubljani predvsem slanine.

BOJ MESARJEV ZA PRAŠICE

Starejši mesarski podjetniki, ki so preživeli težave med svetovno vojno, trde, da se ni bilo nikdar takšnega pomanjkanja živine kakor zadnje čase. Dostoj se je samo težave za nakupovanjem goveje živine, zdaj pa naši mesarji ne morejo več dobiti prašičev. Prvo pomanjkanje blaga se je začelo pred 14 dnevi, a tedaj temu še ni nihče posvečal posebne pozornosti. Že tedaj so se mesarji začeli boriti med seboj za prašiče. Trgovino s prašiči, ki jih uvažajo s Hrvaškega in iz Bačke, ima v Ljubljani prevsem v rokah 5 trgovcev. Mesarji kupujejo prašiče, uvožene iz drugih banovin, samo od trgovcev. Skoraj vse prašiče za zakol moramo uvažati, domačih prašičev prihaja na naš trg zelo malo, zlasti se zadnje čase.

Ker zadnje čase dovoz prašičev v Ljubljano ni bil več reden, je pač iz razumljivih razlogov začela naraščati vzemirjenost med mesarji, posebno, ker so zaloge slanine, masti in mesa skoraj vse razprodane. Zato se jih je začelo zbirati dan za dnem več pri klavnici ob slemem železniškem tiru. V sredo je prišlo celo do nevarne bitke ob vagonu prašičev. Na vagonu je navadno po 60—70 prašičev, a kupcev je bilo toliko, da bi na vsakega ne odpadla niti ena žival. Nekateri bi tudi kupili ves vagon živali. Mesarji so se v strahu, da bi ne ostali brez klavnih živali, začeli posluževati najpreprostejšega sredstva samoobrambe — komolcev in so drug drugemu pulili živali iz rok. Da ni šlo brez incidentov, je razumljivo samo po sebi.

VEČ POVPRASEVANJA, VIŠJE CENE

Zakon o ponudbi in povpraševanju blaga seveda ne more odrediti tudi v tem primeru. Toda računati moramo že s tem, da kmetje zahtevajo za prašiče v Bački 14 din kg žive teže. Zdi se, da cena narašča od dne do dne. V sredo so ljubljanski mesarji kupovali prašiče po 14 do 15 din kg. Preden je nastopilo pomanjkanje blaga, so bili prašiči v Ljubljani v splošnem po 10,5 do 11 din kg žive teže in le najlepše živali so bile po 12 din. Cene svežega prašičjega mesa in slanine so maksimirane. V Ljubljani je sveža svinjina I. vrste po 16 do 19 din kg in II. vrste po 17 din. Slanina domačih prašičev je po 18 do 21 din, uvoženih pa do 20 din. Mesarji še delj časa zahtevajo zvišanje maksimiranih cen. Spričlo izredne podražitve prašičev jo bodo vsakokor dosegli. Če bi se cena ustalila, bi podražitev slanine in mesnih izdelkov znašala najmanj 4 din pri kg.

"PRAŠANJE REDNEGA DOVOZA ŽIVINE

Toda preden govorimo o podražitvi mesa in slanine, se moramo vprašati, ali bo mogoče urediti dovoz prašičev. Živine za domačo porabo primanjkuje vedno bolj. Tudi trgovci zdaj nimajo več lahkega posla, ker blaga ni naprodaj in je zato tudi od dne do dne dražje. Živino še znatno podražijo prevoz. Če bo živina še tako draga, je mesarji pri sedanjih maksimiranih cenah mesa in slanine ne bodo mogli kupovati. Nepristranski strokovnjaki trde, da se zdaj nekateri mesarji kupujejo živino samo zato, da ne izgube odjemalcev, čeprav nimajo, zlasti pri prodaji svinjine, več nobenega zaslužka.

V razmerah, kakršne so nastopile, skoraj ne moremo pričakovati ureditve redne preskrbe Ljubljane s prašiči. Računati moramo, da bo pomanjkanje prašičev trajalo najmanj do zime, dokler ne bodo kmetje začeli dovažati na trg, odnosno na sejne živali, ki jih rede v tej sezoni. Tudi naši živinorejci imajo navadno zrejenih največ prašičev za zakol šele pozimi. Toda razmere bi se lahko izboljšale vsaj pozimi, če bi čim bolj skrbili izvoz.

ZAKAJ PRIMANJKUJE ŽIVINE

Nihče ne more tajiti, da izvoz živine zelo vpliva na razmere na domačih tržiščih. Razen tega, da izvažamo mnogo živine, je pa bila tudi prireja letos znatno manjša, zlasti tako zvanih špeharjev, prav v pokrajinah, kjer rede največ prašičev. Tudi to je v vzročni zvezi s sedanjimi nevarnimi gospodarskimi razmerami. Časopisje že delj časa opozarja, da je letos manjša prireja prašičev špeharjev, ker se je koruza zelo podražila. Prejšnja leta so namreč kmetje redili prašiče s koruzo. Lani je bil zelo slab pridelek koruze, sicer bi se pa koruza letos podražila, četudi bi je pridelali mnogo več (primer pšenice!). Ko je kmet lahko drago prodal koruzo, se mu ni bilo treba truditi se v živinorejo. Koruze za rejo prašičev torej ni bilo, zato so živinorejci, če so se sploh redili prašiče, redili predvsem tako zvane pršutarje.

Kakor rečeno, Ljubljana mora večino prašičev, predvsem špeharjev, uvažati iz drugih banovin. Četudi bi bilo zdaj dovolj naprodaj, kakor v normalnih časih, domačih prašičev, bi s tem ne bilo mnogo pomagano. Krizo pa vendar zelo poostrejuje, da ni naprodaj tudi domačih prašičev. Na sejnih ni skoraj nobene ponudbe.

LJUBLJANA POTREBUJE DO 40.000 PRAŠIČEV NA LETO

Pomanjkanje slanine in svinjine v Ljubljani ni nikakor tako brezpomembna zadeva, da bi se za njo zanimali le mesarji. Mast je neobhodno potrebno živilo, ki ga ne moremo povsem nadomestiti z nobenim surogatom. To vedo vsi dovolj dobro, ki so preživeli zadnjo svetovno vojno. Ljubljana s širšo okolico šteje že okrog 100.000 prebivalcev. Konzum mesa in slanine je zaradi tega velik, čeprav je znano, da življenjski standard našega prebivalstva ni posebno visok. Strokovnjaki računajo, da porabi Ljubljana na leto 30.000 do 40.000 prašičev, kar znaša približno od 550 do 670 vagonov. Te številke so okrogle; prejšnja leta je znašal konzum okrog 30.000 prašičev, letos pa opažajo, da je poraba svinjine precej narasla zaradi uvedbe brezmesnih dni. Ob brezmesnih dneh je namreč dovoljena prodaja suhe svinjine in klobas. Zato smemo računati, da bi konzum prašičev v Ljubljani pri redni dobavi znašal do 40.000, ali okrog 670 vagonov. Če bi v klavnici delali vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, bi potem takem morali uvoziti vsak dan vagon prašičev, če pa

odštejemo praznike in nedelje, bi moral znašati dovoz skoraj vsak dan dva vagona. Manj živahna sezona v mesarski stroki je poleti, a avgusta navadno že oživi. Letos so pa klali precej prašičev tudi julija. Ob posebno živahnih dneh so prejšnje čase v začetku in ob koncu meseca klali tudi do 200 prašičev na dan.

SLANINA TREH PRAŠIČEV ZA VSO LJUBLJANO

Ob petkih je bilo doslej v mestni klavnici navadno vselej nekoliko bolj živahno, ko so mesarji pripravljali meso za prodajo v soboto, ko je tržni dan, in tudi za nedeljo. Poznavalec razmer je pa bil lahko večeraj neprijetno presenečen v klavnici. Počival je skoraj ves obrat. Tudi goveje živine niso mnogo klali, velika dvorana je bila skoraj povsem prazna. V dvorani, kjer čistijo in razkosavajo prašiče, je pa bila pripravljena le slanina treh prašičev za današnjo prodajo. Mesarji so večeraj dopoldne zopet zaman čakali na vagon prašičev, kakor predvečerajšnjim; pošiljka je nekje zastala, kar se sicer pripeti večkrat, a zdaj je takšna zamuda še tem bolj neprijetna. Lastnik večjega mesarskega obrata bi večeraj kupil sam dva vagona prašičev, če bi jih dobil. Mesarji pravijo, da nimajo slanine v zalogi. Zato je bilo danes na trgu že občutno pomanjkanje slanine. Če bo primanjkovalo svinjine, se to ljudem ne zdi takšna nesreča, saj mora zadnje čase že marsikdo opuščati meso, toda brez zabele ni niti prežganke.

KLAVNICA TRPI VELIKO SKODO

Mestna klavnica je velik obrat, kar sprevidimo že po tem, da znaša njena kapaciteta do 220 govedi in 400 prašičev na dan. Tako veliko podjetje je donosno le, če je njegova kapaciteta vsaj četrtino in če ne polovico izrabljena. Mestna občina mora računati tudi z dohodki klavnice. Zelo je pa prizadeta tudi ob malem uvozu živine, ker so dohodki trošarine mnogo manjši. Če zaradi tega mestni občini ne more biti vseeno, kako dolgo bo trajal sedanjí zastoj in ne kako bo urejen nadaljnji uvoz živine. Zanimati se pa mora za to zadevo že zaradi tega, ker je dolžna skrbeti, da je mesto primerno založeno z živili vsaj sproti.

Ne bomo predlagali, kaj bi bilo treba storiti; o tem so dolžni razmišljati na pristojnih mestih, kjer bi tudi morali biti najprej opozorjeni o tako resnih pojavih, kakršni je pomanjkanje slanine in mesa v velikem mestu.

Pošiljanje pisem in paketov vojnim ujetnikom

Pojasnila dravskega banovinskega odbora Rdečega križa kraljevine Jugoslavije

Ljubljana, 27. avgusta.

Lani v decembru so objavili vsi dnevniki v dravski banovini navodila glede pošiljanja pisem in paketov vojnim ujetnikom, internirancem in privatnim osebam v ozemlju vojskujočih se odnosno okupiranih ter ostalih držav. Ker se interesi pogosto obračajo na pisarno Rdečega križa za informacije, kakšni so pogoji za odpravo teh pošilk in ker se zadevni predpisi večkrat izpreminjajo, objavljamo:

1.) Poštne pošiljke vojnim ujetnikom in internirancem privatnim osebam v vojskujocih se državah, kakor tudi vojakom, interniranim v nevtralnih državah, so oproščene poštne takse, in sicer:

- a) pisemske pošiljke (navadna pisma, navadne dopisnice in s plačanim odgovorom, poslovni papirji, tiskovine);
- b) pisma in zavoji z označeno vrednostjo (če niso obremenjeni z odkupnino) in
- c) paketi z označeno vrednostjo in brez nje (v kolikor niso obremenjeni z odkupnino).

Te pošiljke morajo vsebovati točen naslov ujetnika, kakor: rodbinsko in krstno ime, čin, po možnosti številko ujetnika, mesto taborišča in številko taborišča v državi, v katero so pošiljke namenjene.

Razen tega naslova mora biti na levi strani zgoraj navedeno: »Prisonnier de guerre«, a na levi strani spodaj »Franc de porte«.

Za vse pošiljke, oproščene poštne takse v mednarodnem prometu, veljajo tudi še nadalje odredbe o poštno-carinskem postopku kakor tudi o valutno-deviznih predpisih. Za vsako pošiljko v gotovini se mora izposlovati dovoljenje ministrstva financ — valutno-devizni odtok.

Po obvestilu mednarodnega komiteja Rdečega križa se za sedaj denar ne more pošiljati.

Kar se tiče paketov, se po sedanjih poštno-carinskih predpisih dovoljuje odposiljanje paketov v inozemstvo samo do vrednosti din 50.— in do teže 1 kg, vendar je po razpisu ministrstva financ prepovedano pošiljanje poštne paketov, ki vsebujejo take proizvode, ki so deloma ali v celoti inozemskega izvora. Posebno je prepovedano pošiljati kavo, čaj, kakao, poper in ostale začimbe, čokolado, riž, mijo volnene in bombažne tkanine, platno, svilene tkanine, izdelke iz usnja itd. Carinarnice so prejele nalog, da vračajo vse pakete, ki so namenjeni v inozemstvo in vsebujejo navedene predmete. Interesenti se zato opozarjajo, da poštom ne oddajajo paketov s takimi vsebinami, da ne bi imeli nepotrebnih stroškov in izgubljali časa, ker morajo poštne uradi vse take pakete odposiljateljem vrniti.

Razen tega je po obvestilu vojskih oblasti vojskujocih se držav prepovedano pošiljati v paketih: časopise, ali pakete ovijati v časopisni papir, živila, ki se lahko pokvarijo, tekočine, kakor steklenice z žganjem, vinom, likerjem ali drugimi pijačami, zobno vodo, dišavami in podobno.

Dovoljeno pa je poslati predmete domačega izvora in izdelka, kakor: tobak, cigarete, cigare, knjige, igraine, karte, sladkor, mesne konzerve, povrtnino in sadje v pločevinah, skatlah, kakor tudi makarone in rezance, dobro posušeno meso in slani-no ter razno perilo domačega izvora in izdelka.

Pred predajo poštnemu uradu se morajo paketi izročiti radi pregleda pristojni carinarnici.

Pisma in dopisnice morajo biti čitljivo pisane in čim krajše, po svoji vsebini pa omejene samo na rodbinske, privatne in osebne razmere.

Pošiljatelj naj vse predhodne posle pri pristojnih finančno-carinskih oblastih sam

izvrši, nato pa naj prinese paket, plombi-ran od carinskih oblasti, in pošto sprem-nico v pisarno pristojnega odbora Rdečega križa, da opremi paket, in pošto sprem-nico s svojim žgom.

2.) Za pošiljanje paketov privatnim oseb-am veljajo obči predpisi za te pošiljke, ki se pogosto menja in se morejo zvedeti pri vsaki pošti. Po naših sedanjih informa-cijah se morejo s posredovanjem Rdečega križa pošiljati paketi privatnikom samo v kraje Poljske, ki so okupirani po Nemčiji.

3.) Pri pisemskih pošilkah na privat-nike v vojskujocih se in okupiranih pa tu-di ostalih državah pa Rdeči krž pri seda-njem stanju, ko se vojskujoci države še niso zedinile glede zadevnega postopka, ne more intervenirati. — Izjema velja le glede pisemskih pošilk na privatne osebe

v krajih Poljske, ki so okupirani od Nemčije, pa tudi v tem primeru, če prejme od-pošiljatelj pismo, ki ga je direktno pošal, vrnjeno z označbo »nepoznano«. V takem primeru se mora interesent obrniti na pri-stojni odbor Rdečega križa, ki bo uvedel po-zvedovalni postopek potom Mednarod-ne komisije Rdečega križa v Ženevi.

4.) Poizvedovanja o usodi vojnih ujet-nikov, internirancev ter privatnih oseb po-sreduje Rdeči krž s predpisanimi poizve-dovalnimi polami, ki se pošiljajo interesen-tom po pošti kot tiskovine, za kar je treba poslati 50 par, izpolnjeni vprašalni poli pa priložiti znamko za din 1.50 za odgovor.

(Z pisarne dravskega banovinskega od-bora društva Rdečega križa kraljevine Ju-goslavije št. 3281 z dne 23. avgusta 1940.)

Walter Chrysler umrl

Poleg njegove industrije avtomobilov je slovel nekaj časa tudi njegov nebotičnik v New Yorku

Ustanovitelj znanih Chryslerjevih avto-mobilskih tvornic Walter Chrysler je po daljši bolezni v nedeljo v New Yorku umrl, star 65 let.

Walter Percy Chrysler je bil po Henry Fordu najbolj znan ameriški avtomobilski kralj. Rojen je bil v Wamegu v Kansasu. Po materi je bil potomec Tuenisa van Dolsa, preveza dečka rojenega pred 100 leti v Novem Amsterdamu, sedanjem Manhattanu. Visokoleske študije je dovršil Chrysler v Kanadi. Delal je najprej v železniških delavnicah in tvornicah lokomotiv v Pittsburu, kjer je kmalu dosegel odgo-vorno mesto. Pozneje je predsedal v Buickove avtomobilске tvornice v Detro-

itu, kjer je kmalu prevzel vodstvo in po-stal predsednik delniške družbe.

Pred 20 leti je na ustanovil v Detroitu lastno delniško družbo, ki se je kmalu sil-no razvila. Po številu prodanih avtomobi-lov se je lahko kosala s Fordom in slove-čim avtomobilskim koncernom General Motors. Detroiti tovarnar je na preživl-jal kot pravi otrok Manhattana večino ča-sa v New Yorku, kjer je stanoval v sloveči Sadovi ulici milijardierjev. Razen tega je na imel, kakor Henry Ford, parobrodni kralj Gray in drugi milijardieri, pravil-jen dom na bregovih Vzhodne reke v Great Necku. Politično je bil Chrysler republi-kanec, stal je torej v taborišču, ki se bori proti Rooseveltu. V New Yorku, zlasti v njegovih številnih klubih, je bil znan po svoji edinstveni prisrčnosti in duhovitosti.

Leta 1929. je sklenil zgraditi za pisarne svoje družbe na vogalu Lexingtonske ceste in Dvainštiridesete ulice nebotičnik, ki bi zasenčil nebotičnik v južnem delu Man-hattana. 77 nadstropno poslopje, ki naj bi bilo po prvotnih načrtih visoko 280 m, je bilo končno dvignjeno s čudovitno malo okusno na kapnik spominajočo jekleno konstrukcijo in precej dolgo sulico iz rie prostega jekla iz Chryslerjevih delavnic na 325 m. tako da je prekosilo za 26 m pa-riški Eifflov stoln ter postalo največje po-slopje sveta. To prvenstvo je na izgubilo že čez nekaj mesecev, kajti nekaj ulic dalje je bilo dovršeno 102 nadstropno poslopje Empire States, večje za celih 60 m. Chry-slerjevo ime bo na vedno združeno ne sa-mo z njegovimi avtomobili, temveč tudi z njegovim nebotičnikom, pri katerem so prvič prišle do veljave najmodernejša gradbene metode, in prvi vrsti lahke jekle-ne konstrukcije.

Anglija — 5500 otokov

Geografi so našli 5500 otočij, otokov in otokov, okrog največjega otoka — Angli-je. Ti otoki se pričenejo pri Škotski s tremi otoki. Prvi izmed njih so Shetlandi, dalje Orkneyi, skupina 37 otokov, med njimi največji sloveči zaliv Scapaflow. Tretja skupina se imenuje Hebridi, obstoječa iz 500 otokov in otokov, naseljenih je na komaj 100 izmed njih in na teh žive samo ribiči.

Dalje ob zapadni obali Škotske in Angli-je so raztreseni večji, manjši in čisto maj-hni otoki. Najbolj znan med njimi je ve-liki otok Man v Irskem morju, ki je bil v davnih časih samostojna kraljevina. Južna obala ima v Rokavskem prelivu otok White, letoviško mesto angleške go-spode. Vzhodna obala ni tako bogata na otokih. Najpustejši angleški otok je Rock-hall, čigar skala, na katerih žive samo jate morskih ptic, štrle je nekoliko iz morja. Ta otok leži osamljen 400 km zapadno od škotskih Hebridov.

3500 dolarjev v tele-fonskem seznamu

Prelistati sto tisoč telefonskih seznamov ni malenkost, niti če človek ve, da bo v enem izmed njih našel celih 3.500 dolarjev. Tega težkega dela se je lotil britanski trgovec W. Harkins in v njegovo čast bodi omenjeno, da je rabil zani samo tri dni. Mož je imel usodno navado spravljati ves svoj denar med listke telefonskega sezna-ma, namesto v blagazno. Nekega dne, v ča-su, ko se je mudil nekje zunaj, je prišel k njemu telefonski uslužbenec, da bi za-menjal stari telefonski imenik z novim. Ko se je trgovec vrnil, je ugotovil, kaj se je zgodilo. Je bil ves iz sebe. Vse njegovo premoženje, težko zaslužen denar je bil izginil s stariim telefonskim seznamom vred.

Izdelovanje bencina iz lesa

Sovjetski list »Industrija« je priobčil ne-davno zanimiv predlog glede izdelave sin-tetičnega bencina z lesa. Vse kaže, da bi problem sintetičnih goriv v Rusiji sami kot eni največjih producentov nafte ne bil pereč. Vendar je pa zelo važen za vzhodne kraje zlasti za vzhodno in zapadno Sibi-rijo, Kazakstan, oblast Sverdlovsk, Celja-binski in Omsk pa tudi za Krasnojarsk, kajti v teh krajih se porabi nad 50% vsega konzuma surovega bencina in okrog 40% dieselovih olj. Raziskovalni zavod v Mo-skvi je za to posvetil mnogo časa odkritju izdelave sintetičnega bencina iz lesa, čigar zaloge v nestetih oblasteh omogočajo njegovo proizvodnjo v znatnih količinah, tako da bi se dala njihova uporaba kriti do treh četrtin za lastno proizvodnjo.

Odkritje naj v glavnem prepreči izgube pri sekanju lesa in ga v polni meri izko-risti, da ne bodo šle vse v izgubo veje, vr-sički itd. Les se najprej zlogeni, potem se pa pridobiva iz lesnega plina tekoče gorivo, nazvano salntin. Porabijo se kot rečeno vsi odpadki. Zadnji proizvod te procedure je bencin. Iz ene tone lesa iglav-cev se pridobi 90 kg bencina in dieselovih olj. Proizvodnja ene tone sintetičnega ben-cina stane 600 do 700 rubljev.

— Mar ni bilo to za misijonarja najlepši začetek njegovega svetega dela, pomagati in ščititi to žen-sko v mračnih krajih divjine, kamor je hotel pri-ensti luč? Gnilo ga je trpejenje matere in kesanje kristijanke, ki se je bilo oglasilo v nji. Razen tega je bila pa napeta njegova psihološka radovednost po čudni dram, ki je bila Gaetana njena junaki-nja. Grofici bi ne bil noben spremljevalec odtehal tega menia, sa j je bil pogumen kakor vojak, pa tudi bistroumen in duhovit. Dobro je poznal člo-veški značaj in te kraje, po katerih je hodil že v svoji mladosti. Da, menih je govoril tudi glavno indijansko narečje, ker se je že davno pripravlj al na svoj poklic.

— Evo, tu je vas mojih očetov — je dejal deček bakrene polti in temnih, nekoliko poševnih oči ter debelih usten in dolgih mastnih las. Ta deček je sedel v sprednjem čolnu.

V drugem čolnu je sedela skupina vojščakov, pripadajočih istemu plemenu.

— Ti Indijanci so zvesti. Če prevzamejo proti smešno nizki nagradi svojo nalogo bdeji nad po-potnikovo varnostjo, bi se dali ubiti zanj, dočim bi ga sicer oropali ali mučili, ne da bi jim vest kaj očitala.

Po dečkovih navodilih sta bila Eudoxis in grofica prodrli tako daleč v pragozd. Čudni občutki so spreletavali materino srce. Mladi Indijane, ki sta ga bila slučajno srečala in poizvedovala pri njem kakor pri mnogih drugih, je trdil, da je sam videl zlatolasega tujca.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Dva taka čolna sta se blizala po gozdni poti skupini siromašnih kolib. Nekateri kolibe so stale tik nad reko, zgrajene na koleh. Druge so stale na tleh, na nekakšni poseki.

Sredi naselbine je bil ozek prazen prostor. Tu so se ukvarjali Indijanci z nečem, kar bi se zdelo očem Evropeca čudno. Stali so okrog plapolajočega ognja, drželi v rokah palice z lopatami na koncih. Pomaknili so te lopatice v nekakšno korito, nare-jeno iz izdolbenega debla in zajemali iz njega na-pol tekoč bel in gost sok. Naglo so dvigali svoje dolge žlice nad ogenj in jih hitro vrteli v rokah. Sok v njih se je nad ognjem strjeval. Indijane, ki je znova pomočil v kadico za zarodek krogla, kate-rega se je prijel nava plast soka. Palica se je znova naglo zasukala nad plamenom. Belkasta krogla je naraščala in ko se je do večkrat ponovilo, je jela krogla, dvakrat večja od človeške glave, upogibati palico. In tedaj je potegnil delavec brez truda iz te strnjene mase leseno žlico na dolgem

ročaju in položil kroglo stran. Potem je pa začel znova in delal je tako dolgo, dokler je bilo v po-sodi še kaj soka.

Obema Francozoma, možu in ženi, sedečem v prvem izmed čolnov in opazujočima to početje, ni bilo to delo nič nerazumljivega ali skrivnostnega. Več tednov sta že hodila po tem kraju in iskala Herveja de Ferneusa. Bila sta oče Eudoxios in grofica Gaetana. Imela sta dovolj časa, da sta lah-ko spoznala primitivno indijansko življenje. Vede-la sta, da je gosta belkasta tekočina v kadici ali koritu snov, nujno potrebna za moderno industrijo. To je bil latex, sirovi kavčuk, tak kakor teče po žilah dreves in ki ga imenujejo Indijanci sering-a. A ti Indijanci so se nazivali Seryngueiros.

Plazili so se na vse strani po goščavi s spret-nostjo opic in nabirali ta dragoceni sok. Prinašali so ga v vasi in delali iz njega strnjene krogle, ki so jih čolni odvažali v Manaus.

Gospa de Ferneuse in njen tovariš sta vedela, da se razen v Valcoriji, zlasti v tej, kakor mala država prostrani krajini, pridobiva kavčuk še edino na ta barbarški način. V Valcoriji je bila pa ustanovi-teljeva duhovitost nadomestila pustošenje drevesa s tem metodičnim pridobivanjem: dolgo grobo lo-patico, s pomočjo katere se kavčuk strdi in eno-lične kretnje Indijancev je nadomestilo strojno delo.

Toda niti menih, niti grofica se nista zanimala za izpolnitev industrije, za delo inženjerjev in strojnikov Renaud de Valcora. Nista se pa mogla izogniti potovanju po teh krajih, kajti samo tod je

vodila pot, kjer drugod ni bilo rek. Valcorie je bila kos Selve, kos ki se je neprestano širil po zaslugi svojega lastnika in cele armade njegovih pomoč-nikov. Menih in grofica se pa nista hotela napotiti v glavno mesto naselbine, kjer bi Herveja gotovo ne našla.

Od svojega prihoda v Južno Ameriko sta dokaj lahko sledila mlademu možu. Hodeč po isti poti kakor on iz Buenos Airesa v Paz sta našla povsod ljudi, ki so pozdravljali ali spremljali tega pri-kupnega Francoza, zlatolasega El Dorada, kakor so ga krstili v šali glede na njegovo nekoliko ro-mantično pričesko, velike svetle kodre nad čelom. Iz La Paza, glavnega bolivijskega mesta je bil po-slal Herve zadnje pismo. V njem je obveščal ma-ter, da pričakuje tam Mathiasa Gaeta, bretonskega sleparja, ki mu je bil markiz de Valcor poveril skrivnostno poslanstvo in ki mu je moral slediti za petami.

Mathias je bil odpotoval davno pred njim, toda vse je kazalo na to, da si je na poti precej zadržal. Morda ga je bila zadržala bolezen ali pa napad zbojnikov. Če je bil p prispel na cilj, se je tam tako spretno skrival, da je postajala Hervejeva naloga zelo težka. Mladi grof je čakal, povpraševal in opazoval.

To je bila zadnja vest, sporočena materi, potem je pa umeknil, tako da je bila grofica de Ferneuse vsa iz sebe in v strahu za sina.

A zdaj je sama iskala svojega pogrešanega sina. Oče Eudoxis jo je spremljal.

Težke posledice poplav

V dolinah Pesnice in ščavnice je povzročila voda pravo razdejavanje

Maribor, 26. avgusta. Ze dolgo let niso doline Pesnice in ščavnice toliko trpele na posledicah deževja in povodnji kakor baš letošnje leto. Tu niti ni več potreba novih nalivov in naglih plov ali celo večjega deževja, zadostuje drugod morda celo potrebni plovni dež, pa je za te doline že odveč. Zemlja je namreč že zdavno prenasajena vode in je ne more več v sebe vsrkavati, še manj pa požirati večje padavine.

Zato je zdaj vsled zadnjega deževja zopet nastala tem večja škoda za vse sadeže, sploh za vso poljsko in travniško kulturo na celotnem ozemlju obeh imenovanih potokov. Nalivi zadnjega četrtka in v soboto zopet sledeče deževje je povzročilo v nižinah tedaj dolin naravnost jezera. Mariborski odlični poplavi ob ščavnici pripoveduje o žalostnih slikah, ki jih je videl in deloma tudi sam doživljal. Ščavnica je v nižinah pred izlivom v Muro šele v petek začela

naraščati. Ampak naraščanje je šlo tako vidno, da so ogrožene vasi komaj še pravčasno izvršile obrambne priprave za silo. Kljub temu so bile prizadete vasi kakor otoki v visoko stoječi vodi. Ponekod niti sosed do sosed ni mogel več. Pomagali so si s koriti že uporabljenimi za take primere. Najhujše je bilo opravljanje pri živini (krmljenje itd.). Šele v nedeljo dopoldne je voda toliko vpadla, da se je po vseh dolinah prometna zveza z Ljutomerom. Da je pri tem strašno trpelo vse, kar se ni na polju že prej segnilo, to je ob sebi umerno. In tu so kraji, kjer v ugodnejših poletjih živijo dobro obrodili.

Nas narod tam zunaj obupava in poginja v posledicah povodnji rek in potokov, ki bi že davno morali biti regulirani. Mi pa med tem brezbrizno gradimo ceste za — razkošje, za katero imamo vedno denarja še preveč.

Vedno večja draginja v Mariboru

Klic po organizirani aprovizaciji — Nezadovoljstvo med prebivalstvom

Maribor, 26. avgusta. Poročali smo že, da v Mariboru že delj časa ni dobili krušne moke, pa tudi nekaterih drugih življenjskih potrebščin je pridelalo zmanjkovati. Stiska postaja iz dneva v dan vedno hujša. Zaradi česar grozi tudi pekarnam zastoj, s tem pa seveda tudi pomanjkanje kruha. Zastoj v pekarnah pa bo povzročil tudi brezposelnost med pekarskimi pomočniki, ki bodo s tem pomnožili že itak veliko brezposelno armado v našem mestu. Posebna deputacija konzumentov in pekarskih mojstrov je v soboto na to opozorila tudi mestno poglavarstvo.

Mestno poglavarstvo v Mariboru bi moralo nekaj ukreniti glede prehrane mesta. Neobdobju potrebno bi bilo, da se aprovizacija našega mesta organizira in s tem zagotovi vsaj najnujnejše življenjske potrebščine mestnemu in okoliškemu prebivalstvu. Pomanjkanje živil je pri nas povsem nepotrebno, ne oziraje se na izvoz v inozemstvo. V naši državi je še vedno na razpolago dovolj žita in moke, zlasti pa krušne moke, le poiskati bi jo bilo treba in odvzeti pivjakom in verižnikom, ki bogatijo na račun najbogatših ljudskih slojev, katerim je po večini kruh edina vsakdanja prehrana. Med prebivalstvom se širi nezadovoljstvo, zato nikakor ni prav, da se ne podvzame vse, kar bi lahko preprečilo te nepravilne pojave pri nas.

Na mariborskem trgu pa razen tega iz dneva v dan naraščajo cene življenjskih potrebščin. Tako so na sobotnem trgu

kmetje slaničarji prodajali svinjsko meso že po 17 do 18 din za kg, slanino po 18 do 20, salo pa celo po 20 do 22 din za kg. Svinjska jetrca stanejo že 10 do 12 din, rebra 15 do 16, riba pa 20 do 22 din za kg. Tudi zelenjava je zelo draga. Luščen grah prodajajo na trgu po 5 do 7,50 din za liter, kisto zelje po 5 din za kg, komad zelja po 0,50 do 3, česen po 6 do 10, čebulo 3 do 4, komad karfiola po 1 do 10, ohrovt 0,50 do 2, fižol v stročju 2 do 3 dočim so kupi špinacea, radiča, pora, povrtnine itd., ki jih prodajajo po 1 din, silno majhni. Tudi cene sadja so neprimerno visoke. Jabolka prodajajo po 4 do 8 hruške 8 do 16, slive 8 do 12, breskve 10 do 20, grozdje 16 do 20, celi orehi 8 do 9 luščeni orehi 24 do 28, ringlo 6 do 8 din za kg. Liter črnice prodajajo po 2 do 2,50, maline po 5 do 6, brusnice po 7 do 8 din. Zito: liter pšenice 2,75 do 3, rži 2 do 2,50, ječmena 2, koruze 3,25 do 3,50, ovs 1,50 do 1,75, prosa 3 do 3,50, ajde 1,75 do 2, prosenega pšena 5 do 6, fižola pa 3 do 5 din. Ribe: mrene 12 do 14, belice 8 do 10, morske ribe od 12 do 38, raki po 28 do 30 din za kg. Mlečni izdelki: smetana 10 do 12,50, mleko 2 do 2,50, surovo maslo 30 do 32, čajno maslo 36 do 40, kuhano maslo 40, domači sir 10 do 12, jajca kom. 0,80 do 1 din. Perutnina: kokoši komad 22 do 35, par piščancev 20 do 65, goji 35 do 45, purani 50, race 15 do 20, domači zajci 10 do 14 din komad.

Pet Bosancev se je vrnilo iz Francije

Kaj pripovedujejo o svojih doživljajih med vojno

Maribor, 26. avgusta. 36-letni Hasib Kabir, 40-letni Nikola Budimir, 38-letni Ilja Mandić, 40-letni Omerča Hajdžić in 28-letni Ljuba Stupar, vsi iz Bosanske Krpe, so potovali 26. marca t. l. preko Italije v Francijo. Kaj so hoteli. Kruha niso imeli, pa so ga šli iskati. Našli so ga pri nekem lesnem velepodjetju v Franciji. Danes zjutraj so se vrnili v Jugoslavijo. Izstopili so na mariborskem glavnem kolodvoru, kjer so pripovedovali poročevalcu »Slov. Naroda« o raznih svojih doživljajih.

»Stokrat na dan smo bili zapisani smrti,« pravi najzgovornejši med njimi Omerča Hajdžić. »Le pogledite sem« in pokaže pri tem na rano na desni nogi, ki mu jo je prizadel drobec nemške letalske granate. »Kar deževalo je letal nad našimi glavami« je dodal. Zaposleni so bili v gozdovih pri Mulsani v bližini Lemasa. Dovoljenje kretanja so imeli v treh departementih v Haut-Rhin, Moselle in Bas-Rhin. Francozi so lepo ravnali z njimi, pa tudi pozneje Nemci. Francozi so ob svojem umiku pustili za seboj ogromne množice topov, streliva in drugih vojskih sredstev. Mi se pa nismo hoteli umakniti, ker smo se bali, da nas bo pogoltnila reka umikajočih se tisočev in tisočev. Kjer so

bile borbe, je vse razdejano in uničeno. Kjer ni bilo bojev, je ostalo skoraj vse nedotaknjeno. Ni moglo opisati grozot puščevine in vojnega uničenja. Porušene mostove popravljajo, strahotno razrite ceste urejajo. Cele naselbine so v žalosnih ruševinah.

Zaradi nemogočih prometnih zvez smo morali 180 km peš do Pariza, kamor so nas poslali Nemci, ki so nam ob svojem prodoru do Mulsane izročili kruh in cigarete. Naporna hoja nam je razjedala kožo na stopalih, ki so bila vsa krvava. Osem dni smo morali po prihodni v Pariz ležati, dokler se niso noge pozdravile. Nemci so nam oskrbeli vozilo za vožnjo po Parizu, kjer smo videli le malo civilistov. Dali so nam potne liste za vrnitev v Jugoslavijo čez Belgijo in Nizozemsko. Prvotno si nismo mogli tolažiti, zakaj veliki ovinek. Pozneje mi je bilo vse jasno. Ob vrnitvi smo imeli med vožnjo obilo prilike opazovati žalostne sledove vojnega razaranja. Sedaj smo srečni, da smo spet v ljubljani domovini.

Tako je Pivkova sokolska družina na pa jim strašno utrujenost ne da. S pomočjo podpore Borze dela ter Izseliškega komisariata so se lahko spet vrnili domov v Bosansko Krpo.

Mariborske in okoliške novice

— Pomanjkanje sladkorja. V zadnjem času je vedno hujše glade nabave sladkorja. Kakor smo informirani, bi bili mariborski veletrgovci morali dobiti okrog 15 vagonov sladkorja, prispeli pa so samo trije vagoni, kar je seveda za potrebe Maribora in okolice mnogo premalo. Značilno je, da je že tudi lansko leto, baš v tem času, zmanjkalo sladkorja, čeprav ga je bilo še nekoliko več na razpolago, kakor pa letos, ko ga zadrage in trgovci ne morejo dobiti v večjih količinah in ga konzumenti dobe ponekod samo po četrt kilograma. Baš sedaj pa gospodinjice vkuhavajo sadje in bi v to svrhu potrebovale več sladkorja kakor običajno, pa si ga ne morejo nabaviti. Pred kratkim so časopisi poročali, da je sladkor v naši državi dovolj na razpolago in naj se gospodinjice zaradi tega ne vznemirjajo po nepotrebnem. Zanimivo je, da v južnem delu naše države, pa tudi v banovini Hrvatski sladkorja nikjer ne primanjkuje in ga lahko konzumenti nabavijo poljubne količine v vseh trgovinah. Kazalo bi torej, da bi pristojne oblasti, oziroma odbor za pobiranje draginje to zadevo preiskal in razčistil, ker nikakor ne gre, da se kljub vsem zaščitnim odredbam o pobiranju draginje lahko dogajajo take nerednosti. Vsek pameten konzument razume, da primanjkuje pri nas kolonialno blago, nikakor pa ne more razumeti, da primanjkuje domačih pridelkov in izdelkov, zlasti tudi sladkorja, katerega dovolj pridelamo doma. (Del. pol.)

— Rezervni podčastniki, ki se žele udeležiti odkritja spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju dne 6. septembra t. l. v Ljubljani, naj se javijo pri tajniku med uradnimi urami v pisarni na Rotovškem trgu 1.

— V tujini naša jabolka cenejša kakor doma. Vedno smo čitali, da bodo izvozniki prodajali jabolka v Nemčijo po 2,50 din za kg in se jih bodo težko prodali, ker je sadje tudi drugod dobro obrodilo, tako da Nemčiji ni navedena na naš uvoz. Pri

nas pa prodajajo jabolka po 4 do 6 din za kg in je sploh težko dobiti zdrava in lepa jabolka. Ukreniti je treba, da bomo doma jedli sadje po istih cenah kot v inozemstvu, če že tega ne pa preprečiti spekulacijo na račun konzumenta in tudi kmetov.

— Vsi fotoamaterji in poklicni fotografi, ki so snemali konjske dirke na Tezmem, se naprošajo, da predložijo g. Dušana Kovarja, blaginiku Mariborskega kasaškega društva (Slomškov trg, »Jugoslavija«) slike, odnosno negativne zaradi morebitnega nakupa.

— Zopet dvakratna dostava pošte dnevn. Kakor znano, je bila tudi v Mariboru pred nedavnim ukinitvena popoldanska dostava pošte. Poštno ravnateljstvo v Ljubljani je sedaj odredilo, da se od 26. avgusta zopet dostavlja pošta dopoldne in popoldne.

— Tri sode vina zaplenili in izlili v Dravo. Okoli 2. ure zjutraj so organi javne varnosti in reda opazili na periferiji mesta težko naložen voz s sodi. Ko so voznika vprašali, od kod in kam, je ta odgovoril, da pelje vino k nekemu gostilničarju v mesto. Zadeva se je organom zdela nekam čudna in so obvestili finančne organe, ki so sode z vinom zadržali. Analiza vina je pokazala, da je možakar skušal vtihotipati v mesto pokvarjeno vino, ki je bilo pomeshano s sadjevcem in šmarnico. Ker je tako »vino« za zdravje škodljivo, so oblastva odredila, da se vino izlije v Dravo. Lastnika, nekega Ivana K. doma iz Slovenskih goric, pa so ovadili državnemu tožilstvu in ga zadeva imela svoj epilog pred sodniki.

— Iz profesorjeve službe. Milena Kunc je premeščena s klasične na II. realno gimnazijo v Mariboru.

— Nova žrtev skrajno slabe ceste Maribor-Slovenska Bistrica je postal 26-letni trgovski pomočnik Jurij Trbojevič, ki je pri Slovenski Bistrici treščil z motornega kolesa in obelzjal nezavesten z hudimi poškodbami na glavi. Trbojeviča so prepežali v

mariborsko splošno bolnico. Nesreča se je pripetila zaradi velikih kotanj na državni cesti, ki so v zadnjem času povzročile že toliko prometnih nesreč.

— Predstojništvo mestne policije v Mariboru opozarja vse lastnike motornih vozil, ki so jih letos preuredili na pogon z metanom, da se predložijo na pregled, najkasneje do 29. avgusta t. l. prijavijo predstojništvu mestne policije v Mariboru, telefon 25-60, Slomškov trg, soba št. 4-1.

— Iz Studencev. Občinska uprava opozarja vse hišne posetnike, da bodo te dni dobili pozive za sestavo pomožne vojske, katere naj točno pregledajo in se po njih ravna. Dostavljajo bo dajal tudi potrebna navodila.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Mayerjeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici 12, tel. 28-12, ter Vaupotova lekarna pri Angeli varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-13.

— Tihotapstvo še vedno cveti. V okonci Maribora so finančni organi opazili nekega sumljivega možaka, ki je nosil precej težak nahrbtnik. Izkazalo se je, da je bil sum upravičen. Možakar je namreč imel v nahrbtniku 32 kg saharina, ki ga je skušal spraviti na podeželje, kjer je sedaj veliko povpraševanje za saharinom. Tihotapsko blago so zaplenili, možakarja, nekega Ivana K. pa so zaprili. Preiskava se nadaljuje.

— Incident. V nedeljo se je pripetil v Grajskem kinu ob priliki predvajanja filma incident, ki ga je povzročil neki navdušeni gledalec. Predstavo so morali za kratek čas prekiniti, dokler ni policija vpostavila red.

— Družinski večer priredijo aktivni in rezervni oficirji mariborske garnizije dne 27. avgusta v hotelu »Orel« v čast odhoda g. generala Golubovića. Začetek ob pol 8. Obleka promenada. Vabljeni prijatelji oficirjev in osebni prijatelji gospoda generala. Posebni vabil ne bo.

— Poziv mariborskim trgovcem z živil. Mariborsko mestno poglavarstvo poziva vse trgovce z živil, da pri prodaji življenjskih potrebščin upoštevajo enako vse odjemalce, da se ne bi dogajalo, da bi velike množice raznih predmetov dobivale tisti, ki imajo za to dovolj sredstev, manj premožni pa bi ostali brez nužnih živil. O prodaji se naj vodi pravična in točna evidenca. Predsednik dr. Juvana, s. r.

— Davčna uprava za mesto Maribor razglasi: Odbor za prenos prošnje za odpis konca leta 1937. oziroma 1939. ugotovitvenih davčnih zaostankov v smislu uredb z dne 22.12.1939. M. s. št. 1667 Službeni list št. 2 ex 1940. bo zasedal pri tujakih davčnih upravi dne 7. septembra 1940. ob 8. uri v sobi št. 1.

— Na oglašni deski mestnega vojaškega urada, Slomškov trg 11 je nabit oglaš za nabavo ljudske hrane za štab utrditvanja. Interesenti naj si zadevni oglaš ogledajo med uradnimi urami.

— Dirkalno dvokolo je bilo ukraden v Sodni ulici iz kleti Delavske zbornice. Kolo je znamke »19 Fuggi«, ima tovarniško št. 4644 in evid. št. 1972882, je rdeče pleksano, prednji obroč je rjav, zadnji pa modre barve.

— Najbda možkega dvokolesa in klobuka — v Mariboru bolj redka prikazen, včasih se pa le pripeti. Tako je te dni ključavničar v Brestrnici Mihael Kranjc oddal na stražnici v Mariboru možko dvokolo in zraven se zelen klobuk, ki ju je našel v jarku ob Koroških cestih. Kolo je znamke »Mifac«, tov. št. 681117.

— Na cesti onesveščena. V nedeljo popoldne se je na Aleksandrovi cesti pred hišo št. 16 zgledila Terzijeva Danko, posestnica iz Gačnice pri Jarenini. Rešili voz jo je odpeljal v bolnico.

— Krošnjarjenje tudi na deželi prepovedano. Stefan Lekić in Ante Lukić, oba iz Imotske, sta brez dovoljenja krošnjarila po Mislinski dolini. Ker je to tudi na deželi prepovedano, so ju orožniki morali prijeti in zapleniti vse še preostalo blago in denar, razen tega pa ju čaka še kazen — tam daleč doma pa tisti, za katere skrbita.

— Okradeni zapravilivec. Delavec F. J. zidar pri vojem mariborskem podjetju, je v soboto dobil čez 700 din svojega trdo zasluženega plačila. Je za namesto domov in da bi uporabil denar za neopredeljene potrebe in ga shranil za čas brezposelnosti zašel v znano obdramsko gostilno, kjer si je privoščil veselje velikega dobrotnika. Plačeval je za vino, da je kar od mize teklo. Vse je pilo in jedlo na njegov račun. Ta zabava ga je stala preko 300 din. Ko pa v takem razpoloženju hoče pregledati svojo »kaso«, jo je našel — prazno. To se pravi, dva dinarja mu je še ostalo. Drugo je šlo v druge roke. In pravijo, da je vendar najbrže bolje, da se je kdo gotovo potrebnih »usmilil« denarja, ki bi ga sicer najbrže tako rekoč proč virgel za nadaljnje popivanje. — Če se ne motimo, je nekoč obstajal zakon, ki tako zapravljivo popivanje prepoveduje. Če takega zakona sedaj nimamo, pa sedanjí tako resni čas kar kriči po njem.

— POMOGAJMO GRADITI PIVKOV SOKOLSKI DOM

— Mali oglasi. Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, usjave beseda din 1.— davek posebej. Za pisane odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

— RAZNO. Najmanjši znesek 8.— din. Beseda 50 par. Davek posebej.

— MIZARSKO STROJE. vseh vrst. priznana prvovrstnih znamk »Teichert«, »Festec« itd. kakor tudi kokovostno strojno orodje, skobeljne nože, krožne in gaterske liste naročite najbolj ugodno na veleposred. Specijalna trgovina Dovžan Ivan, Ljubljana, Franciškanska ul. 4, tel. 45-42. 38. L.

— FOTO-AMATEJEM. razvija, kopira povečava fotografije Mandini, Ljubljana-V. 1765

— MREŽE. za postelje dobite najceneje v Komenskoga ul. 34. Zaloge popustnih žičnih vložkov. 1930

— POHISTVO. po naročilu najceneje, vsakovrstni stoli, politirani oprave, vsa popravila najceneje pri: ZORMAN, Breg 14. 1937

— GRAFOLOG. F.T. KARMAN v LJUBLJANI. OBISKE SPREJEMA od 9-12, 3-7 ure v HOTELU »SOČA« SV. PETRA CESTA

— KLIŠEJE. ENO VEČERNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

— CEVLJE. v modi, kvaliteti in najnižji ceni vam nudi trgovina »EDO« čevlji Vošnjakova 2 (Gospodstvska c. št. 12). 1932

— ZELEZEN STEDILNIK. dobro ohranjen, rabljen, takoj kupim. Žitnikova ul. 9, Rožna dolina. 1934

— KUPUJEM GOZDOVE. srednje in večje, vsake vrste, v predelih med Zidanim mostom in Litijsko ter med Zidanim mostom in Celjem. Ponudbe na »Dubravka«, Zagreb, Ilca 11. 1938

— ZELEZEN STEDILNIK. dobro ohranjen, rabljen, takoj kupim. Žitnikova ul. 9, Rožna dolina. 1934

— ZELEZEN STEDILNIK. dobro ohranjen, rabljen, takoj kupim. Žitnikova ul. 9, Rožna dolina. 1934

— ZELEZEN STEDILNIK. dobro ohranjen, rabljen, takoj kupim. Žitnikova ul. 9, Rožna dolina. 1934

— ZELEZEN STEDILNIK. dobro ohranjen, rabljen, takoj kupim. Žitnikova ul. 9, Rožna dolina. 1934

— ZELEZEN STEDILNIK. dobro ohranjen, rabljen, takoj kupim. Žitnikova ul. 9, Rožna dolina. 1934

Tajna, ki jo je vzel

Striževski v grob

Še nekaj podrobnosti o strašni letalski nesreči na Velebitu

Šele zdaj, ko so žrtve strašne letalske nesreče v skalovju Velebita prepeljane na svoje domove, se da približno presoditi, kako se je nesreča sama pripetila. Izmed strodnikov ponesrečenih potnikov je prvi prispel na kraj nesreče stric Dragotina Weinbergerja Anton Mihalec iz Zagreba. Sotrudniku »Novosti« je podrobno pripovedoval, kaj vse je videl na Velebitu. Prizori so bili tako strašni, da se sploh ne dajo popisati. Čim je rodbina v soboto popoldne zvedela za strašno nesrečo, se je odpeljal Mihalec z brzovlakom v Gospiu, kamor je prispel v nedeljo zgodaj zjutraj. Iz Gospića se vidi greben, pod katerim je obležalo razbito letalo. Do kraja nesreče je pa pet ur naporne hoje. Mihalec se je pridružil drugim svojcem in skupaj so krenili s petimi avtomobili do vasi Počitelja. Naprej so morali peš.

Pretrpeli prizi

Masiv Velebita, kjer se je razbilo letalo, je nudil svojcem ponesrečenih potnikov pretrpelijsko sliko. Letalo je treščilo ob steno Mala Visočica. Strokovnjaki menijo, da je udarilo ob pečine, ko je krožilo nad njimi in sicer je zadelo z desnim krilom ob skale. Desni motor so namreč našli ob pečinah med kamenjem, seveda ve stlačen. Tik motorja so ležali deli koles, čevlji, knjige, pisma, ženske obleke in perilo, dežniki, torbice in razne drobnarije, vse polomljeno, stlačeno, raztrgano, obžgano in okrvavljeno. Pogled na te žalostne ostanke letala in ubitih potnikov je bil tako grozen, da so svojcem solze zalile oči. Mnogi so na glas zaihteli. En dežnik je ostal golebole zapliten v zemljo. Med pečnami je ležalo še več delov razbitega letala.

To je bil prizor na sami steni in kakih 20 m okrog nje med kamenjem. Pod pečino, ob kateri se je letalo razbilo, je pa kotlina, kraj, kjer se je morda hotel Striževski v skrajni sili spustiti. Pogled na to kotlino je bil še tršejši od onega na pečine. Drugi letalski motor, ki so njegove peoedne dele komaj spoznali, je ležal tam nad 100 m daleč od prvega. V neposredni bližini motorja je ležalo truplo dr. Vranica, nekaj korakov naprej pa truplo njegove soproge Nade. V bližini je ležalo drugo strto krilo, pod njim pa dve trupli, ki jih ni bilo mogoče spoznati. Ob strani je ležalo še eno truplo.

Sredi kotline je ležal še en kos krila, pod njim je bila mlaka bencina, dobrih 5 m daleje pa truplo Dragotina Weinbergerja. Dobrih 3 m od njega je ležal Albert Hartman, malo dalje pa nesrečni pilot Striževski. Najbolj pretrpeli je bil pogled na njegovo truplo. Treba je bilo mnogo truda, da so spravili ostanke trupel v vas Počitelj in jih naložili v krste ter prepeljali v Zagreb.

Kroženje nad Lovincem

Mihalec je v Gospiu in v gorah Velebita govoril z nekaterimi ljudmi, ki so videli letalo, ko je krožilo nad Velebitom. Ljudje zatrjujejo, da so slišali strašen pok v četrtki zjutraj okrog 9.30. Kmetje iz Lovina so pa letalo dobro videli in oni pravijo, da je krožilo nad vasjo celo uro. To bi pomenilo, da je trajala borba Striževskega z neurjem cele dve uri, bila je pa prehuda, človek je moral poleteti in s seboj je potegnil v smrt še deset življenj.

Kaj pravijo strokovnjaki

Tudi za strokovnjake same je nesreča v marsikaterem pogledu zagonetna, kakor sta bili prvi dve pri Ljubljani. Vse kaže, da je Striževski iskal izhod iz obupnega položaja, tako da se je hotel dvigniti nad oblake, ki so mu zastirali pogled na zemljo in onemogočili orientacijo. Hotel se je pa tudi rešiti iz neurja, kamor je bilo zašlo letalo. Letenje v oblakih zdaj ni nič težkega, ker ima pilot na razpolago radiogoniometer, s katerim lahko vsak čas ugotovi, kje je letalo.

Marsikaj se bo pojasnilo, ko bo s pomočjo ur in letalu in onih, ki so jih imeli pri sebi potniki, mogoče ugotoviti, kdaj je letalo treščilo ob skale. Kajti v četrtki od 7.36 zjutraj ni dal Striževski o letalu nobene vesti več. Najbrž je letel preveč desno od normalne poti, da je zašel nad neznanu ozemlje. Mnogo verjetneje je pa, da se je pokvaril radijski aparat, odnosno da se je prelomila na letalu vseča antena. Posledica tega je bila popolna desorientacija, ker letalo ni imelo nobene zveze več z zemljo. V takih težkih primerih piloti ne vedo, kje so z letali in se ne morejo javljati.

Pri Glini je Striževski zadnjič sporočil, kje je letalo, pozneje tja do Sinja je pa dajal samo podatke o višini in sporočal je, da vidi zemljo. Točno ob 7.36, ko je imelo letalo še 10 minut do Sinja, je prišla zadnja vest. V Gračacu so videli letalo, kako

je dolgo krožilo pod oblaki. Videli ga je sofer orožniškega poveljnika generala Tartaglie, ki je bil v četrtki tam na inspekciji. Od Medka je Striževski krenil proti morju. Srečno je preletel Veliko Visočico, potem se je pa obrnil proti Mali Visočici, kjer je letalo udarilo ob skale.

Obupna borba Striževskega z viharjem

V četrtki je divjalo nad Velebitom strašno neurje. Vihar se je bil razbesnel v pravi crkan in nad grebeni Velebita je divjal snežni metej. V okolici Medka je nekaj livad odneslo njivc. Kmetje so bili na polju in videli so veliko letalo, leteti čisto nizko. Dobro so lahko spremljali njegovo borbo z orkanom. Letalo je bilo zdaj nad oblaki, zdaj pod njimi. Orkan je gnal oblake proti Velebitu. Kadar so zastirali letalo so kmetje slišali motorje. Celih 20 minut se je boril Striževski nad vasjo Medak z neurjem. Kmetje so mislili, da se bo letalo spustilo nad livade, ki so dovolj velike. Naenkrat je pa letalo izpremenilo smer, krenilo je proti Velebitu in se naglo dvignilo. Od velebitskih pečin je bilo oddaljeno takrat komaj nekaj 100 m. Očividci pripovedujejo, da je okrenil Striževski letalo malone navpično.

Po mnenju strokovnjakov je krenil Striževski v strahu, da bi se zaradi neurja ne mogel spustiti v Sinju, proti Gospiću, da bi se tam spustil na pomožno letališče. Tako si lahko razlagamo, da je zašlo letalo dobrih 100 km daleč od svoje rešne proge nad Liko. Megle in oblaki so pa zastirali Striževskemu pogled proti Gospiću. Videc robove Velebita pri vasi Počitelj je Striževski najbrž mislil, da ima pred seboj glavni masiv Velebita, ki je pa bil takrat daleč na levi strani. Zato je naenkrat spremenil smer, krenil je na levo, torej naravnost proti glavnemu masivu. Za hip je bil vihar razpršil megle in oblake. Tedaj je zagledal Striževski pred seboj steno Velebita in je moral letalo okreniti strmo navzgor. Pastirji, ki so pasli živino na Velebitu, so videli letalo v času, ko je preletelo Velebit v višini okrog 1.600 m.

Takrat je bilo letalo že na morski strani Velebita. Kar je Striževski okrenil letalo nazaj proti Velebitu. Zakaj je storil to, je tajna, ki jo je odnesel s seboj v grob. Najbrž ne bo nikoli znano, zakaj ni nadaljeval poleta proti Splitu, ali zakaj ni krenil proti Sušaku. Najbrž je bil po tako težki borbi za hip izgubil orientacijo in to je postalo usodno. Na povratku proti Velebitu je letalo od morske strani najprej udarilo v dvoje dreves in polomilo veje, potem je pa treščilo ob manjšo pečino, ki tvori na tem kraju vrh Velebita. Če bi bilo letalo le nekaj metrov višje, bi bilo srečno drugič preletelo Velebit. Kraj, kjer se je letalo razbilo, se imenuje Počiteljski vrh ali Mala Visočica.

Iz Celja

— Sokolsko društvo Celje matica vabi brate in sestre, da se udeležijo odkritja spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani 6. septembra. Prijavi se naj vsakdo v torek 27. in sredo 28. t. m. med 9. in 20. uro v društveni pisarni v mestni šoli in naj prinese s seboj 2 din za izkaznico. Vožnja je četrtinska. Brate in sestre vabimo, da se udeležijo v kar največjem številu te velike narodne svečanosti v kroju, kdor za nima pa v narodni noši, le če nima niti enega niti drugega, se naj udeležijo v navadni obleki z znakom. Društvo pričakuje, da se bo članstvo z veseljem odzvalo vabilu prirediteljskega odbora in vse do zadnjega manifestiralo libuzben do pokojnega našega velikega, nesmrtnega vladarja.

— Sokolska vest. Na dekliško meščansko šolo v Celju je prestavljena iz Kotora Nada Pieterski ter iz deške meščanske šole Bronislava Razlag.

— Umrla je 14letna delavka Ivanka Znidar iz Vel. Pirešice pri

Preskrba Ljubljane s slanino ogrožena

Izredno skrčen uvoz in velika podražitev prašičev — Slanine in prašičjega mesa že običajno primanjkuje — Za stoj v klavnici

Ljubljana, 27. avgusta. V preskrbi za živili v Ljubljani so začele nastopati nerednosti, ki jih niso pričakovali niti nekateri dobri poznavalci tržnih razmer. V časopisje sicer zaidejo od časa do časa opozorila na usodne napake v gospodarski politiki, a zdi se, da jih nihče ne jemlje resno. Tako je naš list že večkrat poročal, kako usodne posledice ima lahko pretiran izvoz živine, in sicer že pred uvedbo brezmesnih dni. Tedaj so nas nekateri proglasili za sovražnike kmeti in trdili so, da je treba konjunkturo za izvoz živine čim bolj izrabit, ko ima živina višjo ceno. Izvoz ni bil omejen, bili so pa izdani nekateri drugi ukrepi ter uvedeni brezmesni dnevi. Dosljej se je izkazalo, da uvedba brezmesnih dni vendar ni mogla preprečiti nekaterih pojavov, ki so se jih mnogi najbolj bali: v mesnihih skoraj povsem počiva promet po tri dni na teden, a kljub temu se je začelo pomanjkanje mesnih izdelkov in zdaj v Ljubljani predvsem slanine.

BOJ MESARJEV ZA PRAŠICE...

Starejši mesarski podjetniki, ki so preživeli težave med svetovno vojno, trde, da še ni bilo nikdar takšnega pomanjkanja živine kakor zadnje čase. Dosljej so bile samo težave z nakupovanjem goveje živine, zdaj pa naši mesarji ne morejo več dobiti prašičev. Prvo pomanjkanje blaga se je začelo pred 14 dnevi, a tedaj temu še ni nihče posvečal posebne pozornosti. Ze tedaj so se mesarji začeli boriti med seboj za prašiče. Trgovino s prašiči, ki jih uvažajo s Hrvaškega in iz Bačke, ima v Ljubljani prevsem v rokah 5 trgovcev. Mesarji kupujejo prašiče, uvožene iz drugih banovin, samo od trgovcev. Skoraj vse prašiče za zakol moramo uvažati, domači prašičev prihaja na naš trg zelo malo, zlasti še zadnje čase.

Ker zadnje čase dovoz prašičev v Ljubljano ni bil več reden, je pač iz razumljivih razlogov začela naraščati vzemirjenost med mesarji, posebno, ker so zaloge slanin, masti in mesa skoraj vse razprodane. Zato se jih je začelo zbirati dan za dnem več pri klavnici ob slemem železniškem tiru. V sredo je prišlo celo do ne navadne bitke ob vagonu prašičev. Na vagonu je navadno po 60—70 prašičev, a kupce je bilo toliko, da bi na vsakega ne odpadla niti ena žival. Nekateri bi tudi kupili ves vagon živali. Mesarji so se v strahu, da bi ne ostali brez klavnih živali, začeli posluževati najpreprostejšega sredstva samoobranbe — kometolcev in so drug drugemu pulili živali iz rok. Da ni šlo brez incidentov, je razumljivo samo po sebi.

VEČ POVPRASEVANJA, VIŠJE CENE

Zakon o ponudbi in povpraševanju blaga seveda ne more odrediti tudi v tem primeru. Toda računati moramo že s tem, da kmetje zahtevajo za prašiče v Bački 14 din kg žive teže. Zdi se, da cena narašča od dne do dne. V sredo so ljubljanski mesarji kupovali prašiče po 14 do 15 din kg. Preden je nastopilo pomanjkanje blaga, so bili prašiči v Ljubljani v splošnem po 10,5 do 11 din kg žive teže in je najlepše živali so bile po 12 din. Cene svežega prašičjega mesa in slanin so maksimirane. V Ljubljani je sveža svinjina I. vrste po 16 do 19 din kg in II. vrste po 17 din. Slanina domačih prašičev je po 18 do 21 din, uvoženih pa do 20 din. Mesarji že delj časa zahtevajo zvišanje maksimiranih cen. Sprito izredne podražitve prašičev jo bodo vseskar dosegli. Če bi se cena ustallila, bi podražitev slanin in mesnih izdelkov znašala najmanj 4 din pri kg.

»PRAŠANJE REDNEGA DOVOZA ŽIVINE

Toda preden govorimo o podražitvi mesa in slanin, se moramo vprašati, ali bo mogoče urediti dovoz prašičev. Živine za domačo porabo primanjkuje vedno bolj. Tudi trgovci zdaj nimajo več lahkega posla, ker blaga ni naprodaj in je zato tudi od dne do dne dražje. Živino še znatno podražijo prevoz. Če bo živina še tako draga, je mesarji pri sedanjih maksimiranih cenah mesa in slanin ne bodo mogli kupovati. Nepristranski strokovnjaki trde, da že zdaj nekateri mesarji kupujejo živino samo zato, da ne izgube odjemalcev, čeprav nimajo, zlasti pri prodaji svinjine, več nobenega zasluga.

V razmerah, kakršne so nastopile, skoraj ne moremo pričakovati ureditve redne preskrbe Ljubljane s prašiči. Računati moramo, da bo pomanjkanje prašičev trajalo najmanj do zime, dokler ne bodo kmetje začeli dovažati na trg, odnosno na sejne živali, ki jih rede v tej sezoni. Tudi naši živinorejci imajo navadno zrejenih največ prašičev za zakol šele pozimi. Toda razmere bi se lahko izboljšale vsaj pozimi, če bi čim bolj skrčili izvoz.

ZAKAJ PRIMANJKUJE ŽIVINE

Nihče ne more tajiti, da izvoz živine zelo vpliva na razmere na domačih tržiščih. Razen tega, da izvažamo mnogo živine, je pa bila tudi prireja letos znatno manjša, zlasti tako zvanih špeharjev, prav v pokrajinah, kjer rede največ prašičev. Tudi to je v vzročni zvezi s sedanjimi ne navadnimi gospodarskimi razmerami. Časopisje že delj časa opozarja, da je letos manjša prireja prašičev špeharjev, ker se je koruza zelo podražila. Prejšnja leta so namreč kmetje redili prašiče s koruzo. Lani je bil zelo slab pridelek koruze, sicer bi se pa koruza letos podražila, četudi bi je pridelali mnogo več (primer pšenice!). Ko je kmet lahko drago prodal koruzo, se mu ni bilo treba truditi s živinorejo. Koruze za treh prašičev torej ni bilo, zato so živinorejci, če so se sploh redili prašiče, redili predvsem tako zvane pršutarje.

Kakor rečeno, Ljubljana mora večino prašičev, predvsem špeharjev, uvažati iz drugih banovin. Četudi bi bilo zdaj dovolj naprodaj, kakor v normalnih časih, domačih prašičev, bi s tem ne bilo mnogo pomagano. Krizo pa vendar zelo poostrojuje, da ni naprodaj tudi domačih prašičev. Na sejmih ni skoraj nobene ponudbe.

LJUBLJANA POTREBUJE DO 40.000 PRAŠICEV NA LETO

Pomanjkanje slanin in svinjine v Ljubljani ni nikakor tako brezpomembna zadeva, da bi se za njo zanimali le mesarji. Mast je neobhodno potrebno živilo, ki ga ne moremo povsem nadomestiti z nobenim surogatom. To vedo vsi dovolj dobro, ki so preživeli zadnjo svetovno vojno. Ljubljana s široko okolico šteje že okrog 100.000 prebivalcev. Konzum mesa in slanin je zaradi tega velik, čeprav je znano, da življenjski standard našega prebivalstva ni posebno visok. Strokovnjaki računajo, da porabi Ljubljana na leto 30.000 do 40.000 prašičev, kar znaša približno od 550 do 670 vagonov. Te številke so okrogle; prejšnja leta je znašal konzum okrog 30.000 prašičev, letos pa opažajo, da je poraba svinjine precej narasla zaradi uvedbe brezmesnih dni. Ob brezmesnih dneh je namreč dovoljena prodaja suhe svinjine in klobas. Zato smemo računati, da bi konzum prašičev v Ljubljani pri redni dobavi znašal do 40.000, ali okrog 670 vagonov. Če bi v klavnici delali vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, bi potem takem morali uvoziti vsak dan vagon prašičev, če pa

odštejemo praznike in nedelje, bi moral znati dovoz skoraj vsak dan dva vagona. Manj živahna sezona v mesarski stroki je poleti, a avgusta navadno že oživi. Letos so pa klali precej prašičev tudi julija. Ob posebno živahnih dneh so prejšnje čase v začetku in ob koncu meseca klali tudi do 200 prašičev na dan.

SLANINA TREH PRAŠICEV ZA VSO LJUBLJANO

Ob petkih je bilo doslej v mestni klavnici navadno vselej nekoliko bolj živahno, ko so mesarji pripravljali meso za prodajo v soboto, ko je tržni dan, in tudi za nedeljo. Poznavalec razmer je pa bil lahko večeraj neprijetno presenečen v klavnici. Počival je skoraj ves obrat. Tudi goveje živine niso mnogo klali, velika dvorana je bila skoraj povsem prazna. V dvorani, kjer čistijo in razkosavajo prašiče, je pa bila pripravljena le slanina treh prašičev za današnji prodajo. Mesarji so večeraj dopoldne zopet zaman čakali na vagon prašičev, kakor predvečerašnjim; pošiljka je nekje zastala, kar se sicer pripeti večkrat, a zdaj je takšna zamuda še tem bolj neprijetna. Lastnik večjega mesarskega obrata bi večeraj kupil sam dva vagona prašičev, če bi jih dobil. Mesarji pravijo, da nimajo slanin v zalogi. Zato je bilo danes na trgu že običajno pomanjkanje slanin. Če bo primanjkovalo svinjine, se to ljudem ne zdi takšna nesreča, saj mora zadnje čase že marsikdo opuščati meso, toda brez zabele ni niti prežganke.

KLAVNICA TRPI VELIKO ŠKODO

Mestna klavnica je velik obrat, kar sprevrščimo že po tem, da znaša njena kapaciteta do 220 govedi in 400 prašičev na dan. Tako veliko podjetje je donosno le, če je njegova kapaciteta vsaj četrtino in če že ne polovico izrabljena. Mestna občina mora računati tudi z dohodki klavnice. Zelo je pa prizadeta tudi ob malem uvozu živine, ker so dohodki trošarine mnogo manjši. Če zaradi tega mestni občini ne more biti vseeno, kako dolgo bo trajal sedanjí zastoj in ne kako bo urejen nadaljnji uvoz živine. Zanimati se pa mora za to zadevo že zaradi tega, ker je dolžna skrbeti, da je mesto primerno založeno z živili vsaj sproti.

Ne bomo predlagali, kaj bi bilo treba storiti; o tem so dolžni razmišljati na pristojnih mestih, kjer bi tudi morali biti najprej opozorjeni o tako resnih pojavih, kakršni je pomanjkanje slanin in mesa v velikem mestu.

Pošiljanje pisem in paketov vojnim ujetnikom

Pojasnila dravskega banovinskega odbora Rdečega križa kraljevine Jugoslavije

Ljubljana, 27. avgusta.

Lani v decembru so objavili vsi dnevniki v dravski banovini navodila glede pošiljanja pisem in paketov vojnim ujetnikom, internirancem in privatnim osebam v ozemlju vojskujočih se odnosno okupiranih ter ostalih držav. Ker se interesi pogosto obračajo na pisarno Rdečega križa za informacije, kakšni so pogoji za odpravo teh pošilk in ker se zadevni predpisi večkrat izpreminjajo, objavljamo:

1.) Poštne pošiljke vojnim ujetnikom in internirancem privatnim osebam v vojskujočih se državah, kakor tudi vojakom, interniranim v nevtrinih državah, so oproščene poštne taks, in sicer:

- a) pisemske pošiljke (navadna pisma, navadne dopisnice in s plačanim odgovorom, poslovni papirji, tiskovine);
- b) pisma in zavoji z označeno vrednostjo (če niso obremenjeni z odkupnino) in
- c) paketi z označeno vrednostjo in brez nje (v kolikor niso obremenjeni z odkupnino).

Te pošiljke morajo vsebovati točen naslov ujetnika, kakor: rodbinsko in krstno ime, čin, po možnosti številko ujetnika, mesto taborišča in številko taborišča v državi, v katero so pošiljke namenjene.

Razen tega naslova mora biti na levi strani zgoraj navedeno: »Prisonnier de guerre«, a na levi strani spodaj »Franc de port«.

Za vse pošiljke, oproščene poštne taks v mednarodnem prometu, veljajo tudi še nadalje odredbe o pošto-carinskem postopku kakor tudi o valutno-deviznih predpisih. Za vsako pošiljko v gotovini se mora izposlovati dovoljenje ministrstva financ — valutno-devizni odtok.

Po obvestilu mednarodnega komiteja Rdečega križa se za sedaj denar ne more pošiljati.

Kar se tiče paketov, se po sedanjih pošto-carinskih predpisih dovoljuje odposiljanje paketov v inozemstvo samo do vrednosti din 50.— in do teže 1 kg, vendar je po razpisu ministrstva financ prepovedano pošiljanje poštne pakete, ki vsebujejo take proizvode, ki so deloma ali v celoti inozemskega izvora. Posebno je prepovedano pošiljati kavo, čaj, kakao, poper in ostale začimbe, čokolado, riž, mlo volnene in bombažne tkanine, platno, svilen tkanine, izdelke iz usnja itd. Carinarne se prejele nalog, da vračajo vse pakete, ki so namenjeni v inozemstvo in vsebujejo navedene predmete. Interesanti se zato opozarjajo, da poštam ne oddajajo paketov s tako vsebino, da ne bi imeli nepotrebnih stroškov in izgubljali časa, ker morajo poštne uradi vse take pakete odposiljateljcem vrniti.

Razen tega je po obvestilu vojaških oblasti vojskujočih se držav prepovedano pošiljati v paketih: časopise, ali pakete ovijati v časopisni papir, živila, ki se lahko pokvarijo, tekočine, kakor steklenice z žganjem, vinom, likerjem ali drugimi pijačami, zobno vodo, dišavami in podobno.

Dovoljeno pa je poslati predmete domačega izvora in izdelka, kakor: tobak, cigarete, cigare, knjige, igralne karte, sladkor, mesne konzerve, povrtnino in sadje v pločevinastih skatlah, kakor tudi makarone in rezance, dobro posušeno meso in slanino ter razno perilo domačega izvora in izdelka.

Pred predajo poštnemu uradu se morajo paketi izročiti radi pregleda pristojni carinarici.

Pisma in dopisnice morajo biti čitljivo pisane in čim krajše, po svoji vsebini pa omejene samo na rodbinske, privatne in osebne razmere.

Pošiljatelj naj vse predhodne posele pri pristojnih finančno-carinskih oblastih sam

izvrši, nato pa naj prinese paket, plombar od carinskih oblasti, in pošto spremnico v pisarno pristojnega odbora Rdečega križa, da opremi paket, in pošto spremnico s svojim žgom.

2.) Za pošiljanje paketov privatnim osebam veljajo obči predpisi za te pošiljke, ki se pogosto menjaajo in se morejo zvedeti pri vsaki pošti. Po naših sedanjih informacijah se morejo s posredovanjem Rdečega križa pošiljati paketi privatnikom samo v kraje Poljske, ki so okupirani po Nemčiji.

3.) Pri pisemskih pošilkah na privatnike v vojskujočih se in okupiranih pa tudi ostalih državah pa Rdeči križ pri sedanjem stanju, ko se vojskujče države še niso zedinile glede zadevnega postopka, ne more intervenirati. — Izjema velja le glede pisemskih pošilk na privatne osebe

v krajih Poljske, ki so okupirani od Nemčije, pa tudi v tem primeru, če prejme pošiljatelj pismo, ki ga je direktno poslal, vrnjeno z označbo »nepoznan«. V takem primeru se mora interesent obrniti na pristojni odbor Rdečega križa, ki bo uvedel poizvedovalni postopek potom Mednarodnega komiteja Rdečega križa v Ženevi.

4.) Poizvedovanja o usodi vojnih ujetnikov, internirancev ter privatnih oseb posreduje Rdeči križ s predpisanimi poizvedovalnimi polami, ki se pošiljajo interesantom po pošti kot tiskovine, za kar je treba poslati 50 par, izpolnjeni vprašalni polji pa priložiti znamko za din 1.50 za odgovor. (Iz pisarne dravskega banovinskega odbora društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije št. 3281 z dne 23. avgusta 1940.)

Walter Chrysler umri

Poleg njegove industrije avtomobilov je slovel nekaj časa tudi njegov nebotičnik v New Yorku

Ustanovitelj znanih Chryslerjevih avtomobilskih tvornic Walter Chrysler je po daljši bolezní v nedeljo v New Yorku umrl, star 65 let.

Walter Percy Chrysler je bil po Henry Fordu najbolj znan ameriški avtomobilski kralj. Rojen je bil v Wamegu v Kansasu. Po materi je bil potomec Tuenisa van Dolsa, prvega dečka rojenega pred 100 leti v Novem Amsterdamu, sedanjem Manhattanu. Visokošolske študije je dovršil Chrysler v Kanadi. Delal je najprej v železniških delavnicah in tvornicah lokomotiv v Pittsburgu, kjer je kmalu dosegel odgovorno mesto. Pozneje je preselil v Buickove avtomobilske tvornice v Detroitu, kjer je kmalu prevzel vodstvo in postal predsednik delniške družbe.

Anglija — 5500 otokov

Geografi so našli 5500 otočij, otokov in otokov, okrog največjega otoka — Anglije. Ti otoki se pričeno pri Skotski s tremi otoki. Prvi izmed njih so Shetlandi, dalje Orkneji, skupina 37 otokov, med njimi največji sloveči zaliv Scapaflow. Tretja skupina se imenuje Hebrid, obstoječa iz 500 otokov in otokov, naseljenih je na komaj 100 izmed njih in na teh žive samo ribiči.

Dalje ob zapadni obali Skotske in Anglije so raztreseni večji, manjši in čisto majhni otoki. Najbolj znan med njimi je veliki otok Man v Irskem morju, ki je bil v davnih časih samostojna kraljevina. Južna obala ima v Rokavskem prelivu otok White, letoviško mesto angleške gospode. Vzhodna obala ni tako bogata na otokih. Najpustejši angleški otok je Rock-hall, čigar skale, na katerih žive samo jate morskih ptic, štrle le nekoliko iz morja. Ta otok leži osamljen 400 km zapadno od Skotskih Hebridov.

3500 dolarjev v telefonskem seznamu

Prelistati sto tisoč telefonskih seznamov ni malenkost, niti če človek ve, da bo v enem izmed njih našel celih 3.500 dolarjev. Teža težkega dela se je lotil brightonski trgovec W. Harkins in v njegovo čast bodi omenjeno, da je rabil zani samo tri dni. Mož je imel usodno navado spravljati ves svoj denar med listke telefonskega seznama, namesto v blagajno. Nekega dne, v času, ko se je mudil nekje zunaj, je prišel k njemu telefonski uslužbenec, da bi za krmal stari telefonski imenik z novim. Ko se je trgovec vrnil, je ugotovil, kaj se je zgodilo, je bil ves iz sebe. Vse njegovo premoženje, težko zaslužen denar je bil izgubil s starih telefonskim seznamom vred.

Harkins je takoj odšel na pošto, da bi dobil nazaj svoje premoženje. Uradniki mu pa seveda niso mogli pomagati. Ker se pa ni dal odnati, so slednji odprli skladišče, kamor spravila telefonska družba stare telefonske sezname. Dovolili so mu poiskati seznam, v katerem je bil spravljen njegov denar. Harkins se je brž lotil dela. Cele tri dni je neumorno listal po starih zaprašenih knjigah, dokler ni našel seznama, v katerem je bilo 3.500 dolarjev. Ni treba omenjati, da nikoli več ne bo spravjal denarja med liste telefonskega seznama.

Izdelovanje bencina iz lesa

Sovjetski list »Industrija« je priobčil nedavno zanimiv predlog glede izdelave sintetičnega bencina z lesa. Vse kaže, da bi problem sintetičnih goriv v Rusiji sami kot eni največjih producentov nafte ne bil pereč. Vendar je pa zelo važen za vzhodne kraje zlasti za vzhodno in zapadno Sibirijo, Kazakstan, oblast Sverdlovsk, Celjanski in Omsk pa tudi za Krasnojarsk, kajti v teh krajih se porabi nad 50% vsega konzuma surovega bencina in okrog 40% dieselskih olj. Raziskovalni zavod v Moskvi je za to posvetil mnogo časa odkritju izdelave sintetičnega bencina iz lesa, čigar zaloge v neštetihih oblasteh omogočajo njegovo proizvodnjo v znatnih količinah, tako da bi se dala njihova uporaba kriti do treh četrtin z lastno proizvodnjo.

Odkritje naj v glavnem prepreči izguba pri sekaniu lesa in ga v polni meri izkoristi, da ne bodo šle več v izgubo veje, vršički itd. Les se najprej zlogli, potem se pa pridobiva iz lesnega plina tekoča goriva, nazvano saintin. Porabijo se kot rečeno vsi odpadki. Zadržni proizvod te procedure je bencin. Iz ene tone lesa iglavcev se pridobi 90 kg bencina in dieselskih olj. Proizvodnja ene tone sintetičnega bencina stane 600 do 700 rubljev.

Daniel Lesneur

Krinka ljubezni

Roma

Dva taka čolna sta se bližala po gozdni poti skupini siromašnih kolib. Nekateri kolibe so stale tik nad reko, zgrajene na kolih. Druge so stale na tleh, na nekakšni poseki.

Sredi naselbine je bil ozek prazen prostor. Tu so se ukvarjali Indijanci z nečem, kar bi se zdelo očem Evropeca čudno. Stali so okrog plapolajočega ognja, držč v rokah palice z lopatami na koncih. Pomaknili so te lopatice v nekakšno korito, narejeno iz izdobljenega debela in zajemali iz njega napol tekoč bel in gost sok. Naglo so dvigali svoje dolge žlice nad ogenj in jih hitro vrteli v rokah. Sok v njih se je nad ognjem strjeval. Indijane je znova pomočil v kadico ta zarodek krogle, kate-rega se je prijala nova plast soka. Palica se je znova naglo zasukala nad plamenom. Belkasta kroglja je naraščala in ko se je to večkrat ponovilo, je jela kroglja, dvakrat večja od človeške glave, upogibati palico. In tedaj je potegnil delavec brez truda iz te strnjene mase leseno žlico na dolgem

ročaju in položil krogljo stran. Potem je pa začel znova in delal je tako dolgo, dokler je bilo v posodi še kaj soka.

Obema Francozoma, možu in ženi, sedečem v prvem izmed čolnov in opazujočima to početje, ni bilo to delo nič nerazumljivega ali skrivnostnega. Več tednov sta že hodila po tem kraju in iskala Herveja de Ferneusa. Bila sta oče Eudoxios in grofica Gaetana. Imela sta dovolj časa, da sta lahko spoznala primitivno indijansko življenje. Vede-la sta, da je gosta belkasta tekočina v kadici ali koritu snov, nujno potrebna za moderno industrijo. To je bil latex, sirovi kavčuk, tak kakor teče po žilah dreves in ki ga imenujejo Indijanci seringa. A ti Indijanci so se nazivali Seryngueiros.

Plazili so se na vse strani po goščavi s spretnostjo opic in nabirali ta dragoceni sok. Prinašali so ga v vasi in delali iz njega strnjene krogle, ki so jih čolni odvažali v Manaos.

Gospa de Ferneuse in njen tovariš sta vedela, da se razen v Valcoriji, zlasti v tej, kakor mala država prostrani krajini, pridobiva kavčuk še edino na ta barbarski način. V Valcoriji je bila pa ustanovljena duhovnost nadomestila puščenje drevesa s tem metodnim pridobivanjem: dolgo grobo lopatico, s pomočjo katere se kavčuk strdi in enolične kretnje Indijancev je nadomestilo strojno delo.

Toda niti menih, niti grofica se nista zanimala za izpopolnitev industrije, za delo inženjerjev in strojnikov Renaud de Valcora. Nista se pa mogla izogniti potovanju po teh krajih, kajti samo tod je

vodila pot, kjer drugod ni bilo rek. Valcorie je bila kos Selve, kos ki se je neprestano širil po zaslugi svojega lastnika in cele armade njegovih pomočnikov. Menih in grofica se pa nista hotela napotiti v glavno mesto naselbine, kjer bi Herveja gotovo ne našla.

Od svojega prihoda v Južno Ameriko sta dokaj lahko sledila mlademu možu. Hodeč po isti poti kakor on iz Buenos Airesa v Paz sta našla povsod ljudi, ki so pozdravljali ali spremljali tega prikupnega Francoza, zlatolasega El Dorada, kakor so ga krstili v šali glede na njegovo nekoliko romantično prirečko, velike svetle kodre nad čelom. Iz La Paza, glavnega bolivijskega mesta je bil poslal Herve zadnje pismo. V njem je obveščal mater, da pričakuje tam Mathiasa Gaeta, bretonskega sleparja, ki mu je bil markiz de Valcor poveril skrivnostno poslanstvo in ki mu je moral slediti za petami.

Mathias je bil odpotoval davno pred njim, toda vse je kazalo na to, da si je na poti precej zadržal. Morda ga je bila zadržala bolezen ali pa napad razbojnikov. Če je bil prišel na cilj, se je tam tako spretno skrival, da je postajala Hervejeva naloga zelo težka. Mladi grof je čakal, povpraševal in opazoval.

To je bila zadnja vest, sporočena materi, potem je pa umolknil, tako da je bila grofica de Ferneuse vsa iz sebe v strahu za sina.

A zdaj je sama iskala svojega pogrešanega sina. Oče Eudoxios jo je spremljal.

— Mar ni bilo to za misijonarja najlepši začetek njegovega svetega dela, pomagati in ščititi to žensko v mračnih krajih divjine, kamor je hotel priteni luč? Gnilo ga je trpeljeje matere in kesanje kristijanke, ki se je bilo oglašilo v nji. Razen tega je bila pa napeta njegova psihološka radovednost po čudni drami, ki je bila Gaetana njena junakinja. Grofici bi ne bil noben spremljevalec odtehtal tega meniha, sa j je bil pogumen kakor vojak, pa tudi bistrumen in duhovit. Dobro je poznal človeški značaj in te kraje, po katerih je hodil že v svoji mladosti. Da, menih je govoril tudi glavno indijansko narečje, ker se je že davno pripravil na svoj poklic.

— Evo, tu je vas mojih očetov — je dejal deček bakrene polti in temnih, nekoliko posevnihi oči ter debelih usten in dolgih mastnih las. Ta deček je sedel v sprednjem čolnu.

V drugem čolnu je sedela skupina vojščakov, pripadajočih istemu plemenu.

— Ti Indijanci so zvesti. Če prevzamejo proti smešno nizki nagradi svojo nalogo bdeti nad popotnikovo varnostjo, bi se dali ubiti zanj, dočim bi ga sicer oropali ali mučili, ne da bi jim vest kaj očitala.

Po dečkovih navodilih sta bila Eudoxios in grofica prodrla tako daleč v pragozd. Čudni občutki so spreletavali materino srce. Mladi Indijane, ki sta ga bila slučajno srečala in poizvedovala pri njem kakor pri mnogih drugih, je trdil, da je sam videl zlatolasega tuja.